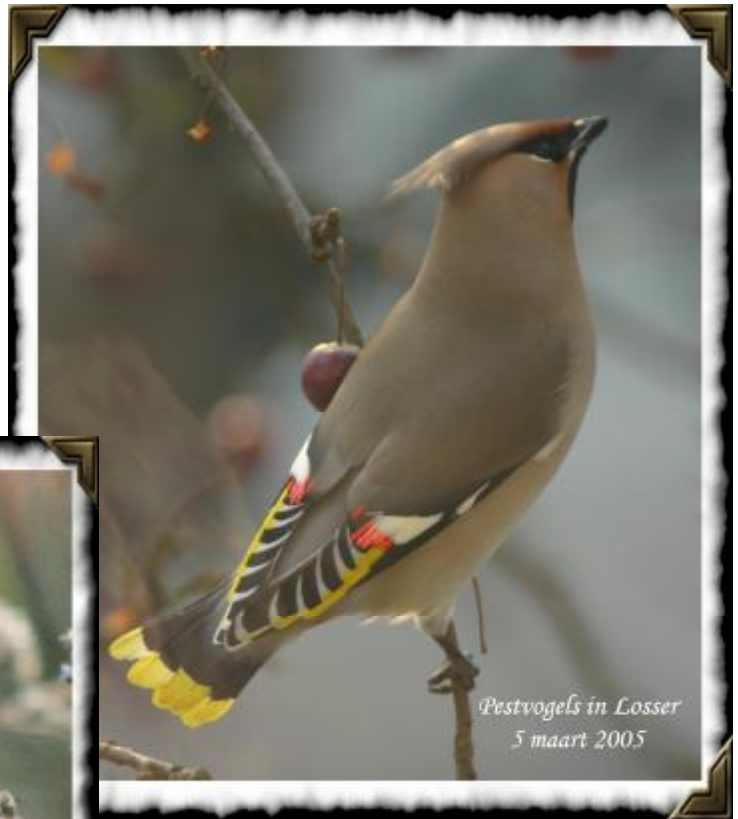

Vogelwerkgroep IVN Losser

Jaarverslag 2005

INHOUDSOPGAVE

IVN Losser – Vogelwerkgroep 2005.....	2
Voorwoord	3
Vogelwerkgroep 2005.....	4
Nestkastverslag 2005	5
Ringactiviteiten	12
Midwintertelling watervogels Dinkel en Oelemars 2005.....	19
De Losserse Ooievaars in 2005.....	20
De Oelemars in 2005.....	21
Telpost Oelemars 2005	24
Broedvogelonderzoek 2005	30
Braakballenonderzoek 2003 t/m 2005	37
Nachtvlinderinventarisatie op het VRS Conings	40
Dagvlinder- en libelleninventarisatie Oelemars	43
Totaal overzicht waargenomen soorten Oelemars t/m 2005	44

**Dit jaarverslag kwam mede tot stand dankzij financiële steun
van de Rabobank Oost Twente.**

Website: www.oelemars.com
e-mail: webmaster@oelemars.com

I.V.N. LOSSER – VOGELWERKGROEP 2005

Coördinatoren:

Algemeen coördinator	Ben Heerink	benheerink@home.nl
Excursies	Ben Hulsebos, Sander Wansing	excursie@oelemars.com
Jaarverslag	Ben Hulsebos , Leo Hassing, Peter Steffens, Sander Wansing,	peter.steffens@hetnet.nl
Kolonievogels / LSB-Z	Ben Hulsebos	benhulsebos@home.nl
Nestkastjes	Bennie Egberink	b.egberink@home.nl
Oelemars	Ben Hulsebos, Sander Wansing	webmaster@oelemars.com
SOVON	Ben Hulsebos	benhulsebos@home.nl
VRS Conings	Leo Hassing	leohassing@kpnplanet.nl
Dodaars en Boomleeuwerik	Rudi Lanjouw	rmrmlanjouw@cs.com
Ooievaar	Sander Wansing	webmaster@oelemars.com
Kerkuil en Steenuil	Bennie Egberink	b.egberink@home.nl
Huis- en Boerenwaluw	Bennie Egberink	b.egberink@home.nl
Middelste Bonte Specht	Peter Waardenburg	p.waardenburg@home.nl
Nachtwaluw	Ben Heerink en René Wijering	benheerink@home.nl
Grote Gele Kwikstaart	Leo Hassing	leohassing@kpnplanet.nl
IJsvogel	Ben Hulsebos	benhulsebos@home.nl
Grauwe Klauwier en Roodborsttapuit	Martin Bonte en Robert Blanke	robertblanke@home.nl
Grutto, Tureluur en Veldleeuwerik	Ben Hulsebos, Hans Verhoeven, Henk Noordkamp	benhulsebos@home.nl

In 2005 werd o.a. samengewerkt met de hierna vermelde instanties/organisaties:

- Arboretum Poortbulten
- De Losserhof
- Gemeente Losser
- Kerkuilenwerkgroep Twente
- Landschap Overijssel
- Medisch Spectrum Twente
- Natuurmonumenten
- NMO
- Polaroid B.V. (Enschede)
- SOVON
- Steenuilenwerkgroep Nederland
- Stichting Gierzwaluwwerkgroep Nederland
- Twentse Vogelwerkgroep
- Vlinderstichting
- Vogelbescherming Nederland
- Zoogdierenwerkgroep Overijssel

Redactie jaarverslag 2005:

- Leo Hassing
- Ben Hulsebos
- Sander Wansing
- Peter Steffens

Foto's eigen leden.

VOORWOORD

Bij de presentatie van een jaarverslag is het een goed gebruik om in een voorwoord in algemene zin terug te kijken op het afgelopen jaar en tevens de blik vooruit te richten op het komende jaar. Graag maak ik als algemeen coördinator gebruik van deze mogelijkheid.

Het voorbije jaar 2005 kenmerkte zich door tal van activiteiten waarop we als werkgroep met een goed gevoel terug kunnen kijken. Zonder daarbij volledig te zijn noem ik er een paar. De diverse inventarisaties van zeldzame en of bedreigde vogelsoorten vertoonden een opmerkelijke diepgang en navenant bijzondere resultaten. Dat we in onze gemeente nog zoveel broedparen van de Steenuil tellen, had niemand durven te voorspellen. Dat de Middelste Bonte Specht in dit deel van Nederland en met name ook in Losser vanuit het niets bezig is aan een spectaculaire uitbreiding wel evenmin.

De tellingen van trekvogels op telpost "De Oelemars" zijn een groot succes. Niet alleen wordt bijna iedere zaterdagtelling bijgewoond door ten minste tien tellers (maar vaak veel meer), ook de overtrekkende vogels zorgen steeds voor verrassingen. Alle records van voorgaande jaren zijn in 2005 gebroken. In de loop van 2006 kan met zekerheid de 1 miljoenste trekvogel worden genoteerd en dat in een tijdsbestek van nog geen 6 jaar. Met name ook het sociale karakter en de sfeer op de telpost wil ik even memoreren. In één woord geweldig. Mijn dank aan iedereen die daaraan een bijdrage heeft geleverd.

Ook als groep gaat het ons voor de wind. 2005 gaf een opmerkelijke stijging te zien van het ledenbestand. En het einde van die stijging is nog niet in zicht. Ook in 2006 zal sprake zijn van een verdere stijging, zo is nu reeds zichtbaar. Daarbij kom ik dan automatisch uit bij een vooruitblik op 2006. Binnenkort beginnen we met een cursus vogelherkenning. De belangstelling daarvoor, alsmede de daarmee gepaard gaande aanmelding van nieuwe leden en donateurs heeft me blij verrast. Inmiddels staat de teller op bijna 60 belangstellenden en 5 personen uit die groep hebben zich reeds nu gemeld als nieuw lid of donateur.

In een vooruitblik als deze past ook een beschouwing op de door ons zo geliefde maar o zo kwetsbare natuur. Het natuurgebied "De Oelemars" in de achtertuin van dorp Losser, voor veel dorpsgenoten in de zomermaanden een oase van rust en een geliefd gebied voor een avondbezoekje, is nog steeds niet gevrijwaard van aanvallen door de politiek. Steeds opnieuw lijken commerciële exploitatie en geldelijk gewin als uitgangspunten gehanteerd te worden. Ook nu weer is er onrust gezaaid onder een groot deel van de Losserse bevolking door het voorstel te lanceren dat er in het direct aangrenzende agrarische gebied een 5-sterren camping gerealiseerd zou kunnen worden. Daarbij wordt in één adem "De Oelemars" als recreatiegebied opgevoerd. Nog daargelaten of de middenstand in onze gemeente veel commercieel baat zou hebben bij een dergelijke reuzencamping omdat de verkoop van de meest gewilde zaken waarschijnlijk op het campingterrein zullen worden uitgebaat door de exploitant zelf, lijkt de devaluatie van "De Oelemars" dan onafwendbaar.

Deze activiteiten zullen, zeker op de beoogde schaal, naar mijn mening niet verenigbaar zijn met de doelstellingen van natuurbescherming en extensieve recreatie. Tegelijkertijd liggen er als gevolg van deze ontwikkeling ook kansen. Als er een fundamentele discussie op gang komt over de toekomst van het gehele gebied, inclusief een bufferzone, kan mogelijk met behulp van het gezonde verstand en de publieke opinie de beschermde status van het gebied eindelijk gestalte krijgen. Het spreekt uiteraard voor zich dat van de kant van onze vogelwerkgroep, alsmede van I.V.N. Losser, die status in de vorm van een bestemmingswijziging waarbij verdere aantasting uit den boze is, enorm toegejuicht zal worden!

Ik wens u allen een vogelrijk en vooral gezond en gelukkig nieuwjaar toe.

Ben Heerink.

VOGELWERKGROEP 2005

- Er werden in het afgelopen verslagjaar 5 ledenvergaderingen gehouden, waar de werkzaamheden werden besproken en de taken verdeeld. Resultaten werden geëvalueerd en nieuwe plannen gemaakt.
- Er werden dit jaar excursies naar de IJssel, de Rieselfelder en het Lauwersmeer georganiseerd.
- Op 15 januari werd meegewerkt aan de landelijke Watervogeltelling.
- Op 26 januari is er overleg gevoerd met het CDA en op 3 maart met wethouder Winkelman.
- Op 27 februari is er een gesprek gevoerd met Landschap Overijssel over het Steenuilproject en de Oelemars.
- Er is een steilwand afgegraven voor de IJsvogel op de Oelemars.
- Op 17 april en 15 mei zijn Vroege Vogelexcursies gehouden bij de Oelemars.
- Van februari t/m mei werd de voorjaarstrektelling gehouden en van augustus t/m december de najaarstrektelling.
- Op 30 juni werden, met hulp van de Technische Dienst van het Medisch Spectrum Twente, zeven dubbele nestkasten t.b.v. de Gierzwaluwen geplaatst aan het gebouw aan de Haaksbergerstraat.
- Van maart t/m augustus werden de honderden nestkasten weer gecontroleerd.
- Op de Oelemars werden ook dit jaar weer de vlinders en libellen geïnventariseerd.
- Inventarisaties van kolonievogels en LSB-Z soorten zoals o.a. Steenuil werden gehouden en de gegevens aan SOVON doorgegeven.
- Op 30 augustus is er een projectplan voor de Oelemars ingediend bij NMO.
- Op 1 oktober werd er meegewerkt aan de European Birdwatch Day 2005.
- Op 3 oktober hield Leo Hassing een lezing voor 90 personen van het Rode Kruis.
- Op 13 december is deelgenomen aan een brainstormsessie omtrent de Oelemars met NMO, Landinrichting, Gemeente Losser en vertegenwoordigingen van diverse andere belanghebbenden.
- Er werden diverse artikelen gepubliceerd in het Losser Journaal over vogels die op de Oelemars voorkomen.
- Een artikel over o.a. de Steenuilen in Losser werd gepubliceerd in het Jaarboek Twente.
- Er werden diverse artikelen in het dagblad Tubantia en de lokale media gepubliceerd.
- In de interne media van Polaroid en het MST was er aandacht voor de Gierzwaluw.
- Het jaarverslag 2004 van de vogelwerkgroep Losser werd besproken in het blad "het Vogeljaar"
- Er zijn nieuwe doelstellingen voor de VWG vastgelegd.
- Voorbereidingen zijn getroffen voor het opzetten van een cursus Vogelherkenning in 2006.
- Er werd een herhaling uitgezonden van het programma Vogels in hun landschap (KRO) met o.a. aandacht voor het Grote Gele Kwikstaart project in onze gemeente

Nestkastverslag 2005

In het afgelopen verslagjaar bewoonden 21 soorten vogels de nestkasten van onze werkgroep. Dit was één soort meer dan in 2004.

De Grote Gele Kwikstaart was minder succesvol dan in 2004, toen vlogen er 124 jongen uit en dit jaar 94. In totaal zijn er sinds we begonnen zijn met het plaatsen van nestkasten voor de Grote Gele Kwikstaart 769 jongen uitgevlogen.

De resultaten van de Gierzwaluw waren ook minder dan in 2004 toen er 31 jongen uitgevlogen tegen 21 in dit broedseizoen.

Door het goede muizenjaar hadden de uilen wel een goed jaar. De Steenuil had 14, de Kerkuil 25 en de Bosuil 3 broedsels.

De Bonte Vliegenvanger had met 39 broedsels een minder goed jaar dan in 2004 toen er totaal 54 broedsels waren. Hier werden wel 2 zeer vroege broedsels vastgesteld, waarbij in mei reeds de jongen waren uitgevlogen.

Nestkastjes 2005 totaal

	eiern	jongen	uitgevlogen	totaal broedsels	2e broedsel	3e broedsel	mislukt
Koolmees	882	793	787	108	0	0	8
Pimpelmees	350	324	316	38	1	0	1
Zwarte mees	44	44	44	5	1	0	0
Glanskop	22	19	12	3	1	0	1
Bonte Vliegenvanger	237	213	208	39	0	0	2
Grauwe Vliegenvanger	10	0	0	2	0	0	2
Roodborst	5	5	5	1	0	0	0
Gekraagde Roodstaart	6	6	6	1	0	0	0
Witte Kwikstaart	12	12	11	2	0	0	0
Grote Gele Kwikstaart	130	109	94	30	8	4	4
Huiszwaluw	84	81	73	27	11	0	3
Boomklever	48	43	43	8	0	0	1
Gierzwaluw	34	24	23	17	1	0	2
Winterkoning	10	10	10	2	0	0	0
Ringmus	10	10	9	2	0	0	0
Spreeuw	51	42	42	12	0	0	1
Holenduif	8	8	8	4	2	0	0
Torenavk	9	7	7	3	0	0	0
Bosuil	10	10	10	3	0	0	0
Kerkuil	113	99	93	25	1	0	2
Steenuil	51	40	40	14	0	0	3
Totaal 2005	2126	1899	1841	346	25	4	29
Overzicht 2004	2132	1966	1920	337	36	5	25
Overzicht 2003	1763	1580	1534	301	27	4	27

Tabel 1 totaal overzicht broedresultaten 2005

Duivelshof

Kastjes 105
Bezetting 74,30%

	eieren	jongen	uitgevlogen	totaal broedsels	2° broedsel	mislukt
Koolmees	260	246	246	33	0	3
Pimpelmees	78	78	78	9	1	0
Zwarte Mees	34	34	34	4	1	0
Glanskop	16	15	8	2	1	1
Bonte Vliegenvanger	113	100	95	19	0	1
Boomklever	13	13	13	2	0	0
Bosuil	10	10	10	3	0	0
Totaal	524	496	484	72	3	5

Tabel 2 resultaten Duivelshof 2005

Losserhof

Kastjes 134
Bezetting 70,80%

	eieren	jongen	uitgevlogen	totaal broedsels	2° broedsel	mislukt
Koolmees	384	337	334	46		3
Pimpelmees	146	124	119	16		1
Zwarte Mees	10	10	10	1		0
Glanskop	6	4	4	1		0
Bonte Vliegenvanger	104	94	94	17		1
Gekraagde Roodstaart	6	6	6	1		0
Roodborst	5	5	5	1		0
Boomklever	16	12	12	3		1
Ringmus	10	10	9	2		0
Spreeuw	29	25	25	7		1
Totaal	716	627	618	95		7

Tabel 3 resultaten Losserhof 2005

Arboretum

Kastjes 60
Bezetting 96,7

	eieren	jongen	uitgevlogen	totaal broedsels	2° broedsel	mislukt
Koolmees	238	210	207	29		2
Pimpelmees	126	122	119	13		0
Bonte Vliegenvanger	20	19	19	3		0
Grauwe Vliegenvanger	10	0	0	2		2
Boomklever	19	18	18	3		0
Winterkoning	10	10	10	2		0
Spreeuw	22	17	17	5		1
Holenduif	8	8	8	4	2	0
Totaal	453	404	398	61	2	5

Tabel 4 resultaten Arboretum 2005

Torenavalk

Dit jaar troffen we 3 broedende paartjes in onze nestkasten aan, dat waren er 2 meer dan in 2004. Veel Torenavalken broeden in kraaiennesten. Door onze werkgroep zijn maar enkele kasten geplaatst.

Locatie/resultaat	ei	pull	uit
Oldekamp	3	3	3
Olde Nordkamp	3	3	3
Evers	3	1	1
Totaal	9	7	7

Tabel 7 resultaten Torenavalk 2005

Steenuil

Met 14 broedsels, 3 meer dan in 2004 had de Steenuil een goed broedseizoen. In totaal vlogen er 40 jongen uit, hetgeen er 16 meer zijn dan in 2004.

In het voorjaar is de gemeente Losser voor een groot gedeelte geïnventariseerd op het voorkomen van de Steenuil. In totaal konden 78 territoria worden vastgesteld, met het nog te inventariseren gedeelte dat in 2006 zal gebeuren, zal het aantal paartjes tussen de 80 á 90 bedragen. In enkele kilometerhokken lag het aantal territoria op 4, hetgeen een zeer hoge dichtheid betreft.

Locatie/resultaat	ei	pull	uit
Olde Riekerink	6	6	6
Schasfoort	3	0	0
Jansink	4	4	4
Loos	2	2	2
Groothuis	4	4	4
Van Essen	3	3	3
Reuvers	4	4	4
Olde Meierink	4	4	4
Davina	4	4	4
Smudde	2	2	2
Onderweegh	3	0	0
Roerink	3	3	3
Olde Nordkamp	5	0	0
Seiger	4	4	4
Totaal	51	40	40

Tabel 5 resultaten Steenuil 2005

Kerkuil

Dit jaar zaten er maar liefst 25 paartjes Kerkuilen in onze kasten, waarvan er één broedsel mislukte door predatie van waarschijnlijk een Steenmarter.

Op één plaats werd een 2e broedsel met 3 eieren aangetroffen, maar dit broedsel was niet succesvol.

Met 93 uitgevlogen jongen en 3,7 jongen per broedsel hadden we een zeer goed broedseizoen van deze nachtzager.

Locatie/resultaat	ei	pull	uit	
Keizer	6	6	6	
Haarman	5	5	5	
Elferink	2	2	2	
Loth	4	4	4	
Boers	6	6	6	
Loos	3	3	3	
Vaneker	5	5	5	
Ter Denge	5	5	5	
Brandenburg	5	5	0	
Austie	4	4	4	
Haarhuis	4	4	4	
Snippert	10	2	2	
Oldekamp	5	5	5	
Oldekamp	3	0	0	2 ^e broedsel
Rengerink	4	4	4	
Vrijkotte	7	7	7	
Hampsink	1	1	1	
Kleissen	4	4	4	
Kromhof	2	2	2	
Hubert/Beun	3	3	3	
Hobbelink	7	4	3	
Denies	4	4	4	
Brunninkreef	3	3	3	
Luccassen	3	3	3	
Wonniger	5	5	5	
Koertshuis	3	3	3	
Totaal	113	99	93	

Tabel 6 resultaten Kerkuil 2005

Grote Gele Kwikstaart

Dit jaar zijn 29 paartjes in ons werkgebied de Gemeente Losser opgespoord. Van deze 29 paartjes maakten er 15 gebruik van onze nestkasten, dit is een paartje minder dan in 2004. Verheugend is het dat nu ook aan de Ruhenbergerbeek 2 broedpaartjes zijn vastgesteld. Het aantal uitgevlogen jongen was 94, dit zijn er 35 minder dan in het topjaar 2004. Van de 94 jongen werden er 86 geringd. In totaal zijn er sinds de start van het project 769 jongen uit onze nestkasten uitgevlogen. Ook dit jaar troffen we weer broedende Witte Kwikstaarten en Winterkoning in de nestkasten aan. Onderstaand de resultaten van de broedparen in de nestkasten.

Locatie/resultaat	1e broedsels			2e broedsels			3e broedsels			Totaal broedsels		
	ei	pull	uit	ei	pull	uit	ei	pull	uit	ei	pull	uit
Waterzuivering	4	4	3							4	4	3
Bossinkbrug	4	4	3	2	2	2	5	5	5	11	11	10
Zandhuizerbrug	5	4	4							5	4	4
Schoklandbrug	6	5	5	5	0	0				11	5	5
Arboretum	5	5	0							5	5	0
Arnink/Menkobrug	6	6	6	4	4	4				10	10	10
Kribbebrug	6	4	4				5	5	5	11	9	9
Kampbrug	6	6	6	6	3	3				12	9	9
Schutmoatbrug	3	3	3	6	2	0				9	5	3
Jan Wesselink	6	6	0							6	6	0
Stroothuizen	6	6	6	6	4	4				12	10	10
Beuningerbrug	5	5	5	6	3	3	4	4	4	15	12	12
Nijland	7	7	7	4	4	4				11	11	11
Dinkeloord							4	4	4	4	4	4
Eshuis	4	4	4							4	4	4
Totaal	73	69	56	39	22	20	18	18	18	130	109	94

Tabel 8 resultaten Grote Gele Kwikstaart

Gierzwaluw

Dit jaar waren er 13 broedparen in de nestkasten bij Polaroid te Enschede, die 14 broedsels hadden. Bij een paartje mislukte zowel het eerste als het vervolglegsel. In totaal werden er 19 jongen en 4 oude vogels geringd; 7 oude vogels werden in de nestkasten gecontroleerd. De oudste vogel was in 1996 als oude vogel geringd. Navolgend de gegevens van de 7 vogels, allen als oude vogel geringd. 1996 1x, 1997 1x, 2001 1x, 2002 1x, 2003 2x, 2004 1x.

In Losser mislukte een broedsel, hier broedde het paartje op een nieuwe locatie in een nestkast waar een paartje Spreeuwen een broedsel had groot gebracht. Een ei en een jonge vogel vielen hier uit de kast. De oorzaak was waarschijnlijk de te ondiepe kast door de opeenhoping van het nestmateriaal van de Spreeuwen.

Op 30 juni zijn er, in samenwerking met het ziekenhuis Medisch Spectrum Twente in Enschede, aan de Haaksbergerstraat zeven dubbele nestkasten voor Gierzwaluwen opgehangen. Op die manier hopen we een tweede kolonie in Enschede te kunnen realiseren. Tijdens de werkzaamheden vloog er al een groep van ca. vijftien Gierzwaluwen boven het gebouw. Het zal waarschijnlijk nog wel enige jaren gaan duren eer er jonge Gierzwaluwen uitvliegen vanuit een van de MST kasten.

Resultaten Polaroidkolonie

kastnummer	eieren	jongen	uitgevlogen	broedsels	opmerking
1	3	2	2	1	Broedsel met 3 eieren, 1 ei naast het nest
3	2	2	2	1	
4	2	2	2	1	
5	2	1	1	1	
6	2	1	1	1	
7	1	1	1	1	
8	2	1	1	1	
9	4	-	-	2	Op 2/7 2 eieren en op 30/7 2 eieren stuk onder kast
11	2	2	2	1	
12	3	3	3	1	
15	1	1	1	1	
16	2	2	2	1	
18	2	1	1	1	
Totaal	28	19	19	14	

Tabel 9 resultaten Polaroidkolonie 2005

Gierzwaluw Totaal

Locatie/resultaat	eieren	jongen	uitgevlogen	broedsels	mislukt
Polaroid	28	19	19	14	1
Losser	2	1	0	1	1
Overdinkel	4	4	4	2	0
Totaal	34	24	23	17	2

Tabel 10 resultaten Gierzwaluw totaal

Ophangen van Gierzwaluwkasten bij het M.S.T., Enschede

Huiszwaluw

Onderstaand een overzicht van de bezochte kwartblokken op de aanwezigheid van Huiszwaluwen. De genoemde aantallen betreffen uitsluitend bewoonde nesten.

Kwartblok	Plaats	Aantal kunst-nesten	Bewoonde kunst-nesten	2005	2004	2003	2002	2001
2931-4	Beuningen	0	0	35	26	27	25	26
2932-3	Beuningen	0	0	1	1	1	1	1
2932-4	Beuningen	15	4	80	95	48	67	79
2941-1	Rossum	3	2	1	4	4	1	3
2941-2	De Lutte	13	3	17	18	21	29	21
2941-4	De Lutte	18	1	41	34	28	35	32
2942-1	De Lutte	0	0	59	61	38	17	36
2942-3	De Lutte	0	0	105	100	75	55	47
2951-1	De Lutte	0	0	10	14	11	8	2
2951-2	De Lutte	0	0	33	26	21	28	20
2951-3	Lonneker	16	4	28	36	34	32	37
2951-4	Losser	0	0	16	12	0	6	0
2952-1	De Lutte	0	0	47	40	45	26	31
2952-3	Losser	0	0	0	0	0	0	4
3511-2	Losser	0	0	25	9	0	0	0
Totaal		65	14	498	476	353	330	339

tabel 11 aantallen bewoonde nesten van de Huiszwaluw per kwartblok

Aantal kolonies

2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
53	47	41	43	46	35	38	31	31

tabel 12 aantal kolonies van de Huiszwaluw per jaar

Boerenzwaluw

Onderstaand een overzicht van de bezochte locaties op de aanwezigheid van Boerenzwaluwen. De genoemde aantallen betreffen uitsluitend bewoonde nesten.

Kwartblok	Plaats	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
2848-4	Oldenzaal	5	5	5	4	4	5	3
2931-4	Beuningen	14	17	2	9	13		
2932-3	Beuningen	1						
2932-4	Beuningen	39	45	24	25	23	22	20
2941-1	Rossum				1		6	
2941-3	De Lutte					7		
2941-4	De Lutte	69	44	31	21	25	21	3
2942-1	De Lutte	82	77	45	21	25	11	
2942-3	De Lutte	69	53	45	52	57	44	10
2951-1	De Lutte	2						
2951-2	De Lutte	6		5	7	8	7	8
2951-3	Lonneker	23	20	14	12	16	11	16
2951-4	Losser	19	10	8	8	12	18	8
2952-1	De Lutte	3	6	5	2	2		
2952-4	Losser	5						
Totaal		335	264	176	162	194	155	59

Tabel 13 aantallen bewoonde nesten van de Boerenzwaluw per kwartblok

Aantal locaties

2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
38	26	32	27	28	22	10	17

tabel 14 aantallen locaties van de Boerenzwaluw per jaar

RINGACTIVITEITEN

Geringde vogels

Grote Goudvink

Het jaar 2005 is een bijzonder jaar geworden voor de medewerkers van het ringstation VRS Conings in Overdinkel. Het totaal aantal geringde vogels steeg spectaculair van 3670 naar een record van 5301 exemplaren, verdeeld over 67 soorten. Nieuw op de lijst met soorten was de Grote Goudvink, waarvan 2 exemplaren werden gevangen. Niet voor niets hebben ze deze naam gekregen, want met een vleugellengte van 96 mm zijn ze aanmerkelijk groter dan "onze" Goudvinken, die gemiddeld slechts 80-84 mm meten. Nog een nieuwe soort op de ringlijst was de Kleine Plevier, waarvan 2 piepkleine pullen werden geringd in de omgeving van De Lutte. Nieuwe soort voor het ringstation was ook de Grote Gele Kwikstaart, waarvan 2 exemplaren werden gevangen met een slagnet. Normaliter worden deze prachtige vogels alleen als nestjong geringd in de nestkasten langs de Dinkel en Omleidingskanaal.

Heel bijzonder waren de invasies van enkele soorten. Het begon al in het begin van het jaar met de Pestvogels, waarvan er helaas geen gevangen werd, ondanks de rijkelijk aanwezige rode bessen van de kardinaalsmuts en het wekenlang draaien van de roep van de Pestvogel. In september volgden de Zwarte Mezen, waarvan wel succesvol een tiental vogels op één meter van de luidsprekers in het mistnet belandde. Begin oktober vlogen opeens erg veel Koolmezen in de netten en met de roep en zang uit de geluidsinstallatie erbij namen de vangsten spectaculaire vormen aan. Op 4 november moest Leo aan de bak, want 106 Koolmezen op één dag is heel veel. Normaliter worden er jaarlijks ruim 200 Koolmezen gevangen, nu waren het er 1085. Via informatie van het "Ringersnet" op internet bleek er in november een invasie van Grote Barmsijzen op komst. Na een week lang zonder enig succes het geluid van Barmsijzen te hebben gedraaid, werd op 17 november het eerste exemplaar gevangen, al snel gevolgd door grotere aantallen, met op 22 november zelfs 25 Grote Barmsijzen als maximaal aantal op één dag. In de eerste helft van december ging de invasie nog door, hoewel de aantallen wel minder werden. Uiteindelijk werden er 208 exemplaren geringd in een tijdsbestek van 4 weken. Opmerkelijk was de vangst van een "leucitische" Barmsijz, die werd omgedoopt tot Witkopbarmsijz. Tijdens de invasies van de Koolmezen en Grote Barmsijzen vond er ook nog op veel kleinere schaal een invasie plaats van Grote Goudvinken, waarvan 2 exemplaren werden gevangen. Het grote aantal van 408 Pimpelmezen, met alleen al in oktober en november ruim 200 exemplaren, wijst vermoedelijk op een kleine invasie van deze soort in dezelfde periode als bij de Koolmezen, hoewel lang niet op zo'n grote schaal.

De grootste dagvangst was op 3 maart 2005, toen ruim 15 centimeter sneeuw was gevallen, met in totaal 149 vogels, waarvan 139 Kramsvogels en 8 Grote Lijsters op de slag.

Prima broedresultaten bij de Kerk- en Steenuil had tot gevolg dat er veel uilskuikens werden geringd; Kerkuil 76 en Steenuil 28. De vernieuwde steenuilenkasten werpen hun vruchten af, want nog niet eerder werden er zoveel Steenuilen geringd.

Met succes werd er een poging ondernomen op het ringstation Boerenzwaluwen te vangen tijdens het verzamelen voor de gemeenschappelijke slaappleats in de nabij gelegen maïsakker. Van de vele honderden, die elke avond rondvlogen werden er uiteindelijk 34 gevangen.

Het vangen met geluid van de kleine zangers trok veel vogels aan en vooral Zwartkop (811), Heggenmus (450), Roodborst (230) werden heel veel gevangen, maar ook Kleine Karekiet (75) en Goudhaan (89) scoorden goed.

Het was al vele jaren geleden dat er 24 Geelgorzen in een jaar werden gevangen; met een lekker lukte dat nu heel goed.

Grote Gele Kwikstaart

Soort	Ringstation VRS Conings	Nestkasten/Elders	Totaal
Sperwer	7		7
Torenvalk	4	4	8
Kleine Plevier		2	2
Houtduif	12		12
Turkse Tortel	1		1
Kerkuil		76	76
Steenuil		28	28
Bosuil		3	3
Gierzwaluw		23	23
Groene specht	2		2
Grote Bonte Specht	6		6
Kleine Bonte Specht	3		3
Veldleeuwerik	21		21
Boerenzwaluw	34	11	45
Boompieper	1		1
Graspieper	2		2
Grote Gele Kwikstaart	2	86	88
Witte Kwikstaart		5	5
Winterkoning	56		56
Heggenmus	450		450
Roodborst	230		230
Gekraagde Roodstaart	11		11
Merel	132		132
Kramsvogel	173		173
Zanglijster	40		40
Koperwiek	7		7
Grote Lijster	8		8
Sprinkhaanzanger	8		8
Rietzanger	1		1
Bosrietzanger	4		4
Kleine Karekiet	75		75
Braamsluiper	11		11
Grasmus	10		10
Tuinfluitter	59		59

Soort	Ringstation VRS Conings	Nestkasten/Elders	Totaal
Zwartkop	811		811
Tjiftjaf	208		208
Fitis	27		27
Goudhaan	89		89
Vuurgoudhaan	1		1
Grauwe Vliegenvanger	1		1
Bonte Vliegenvanger		167	167
Staartmees	38		38
Glanskop	10	8	18
Matkop	13		13
Kuifmees	2		2
Zwarte Mees	12	34	46
Pimpelmees	408		408
Koolmees	1086		1086
Boomklever	3	12	15
Boomkruiper	9		9
Gaai	5		5
Kauw	3		3
Spreeuw	6		6
Huismus	96		96
Ringmus	89		89
Vink	176		176
Keep	17		17
Europese Kanarie	1		1
Groenling	114		114
Putter	1		1
Sijs	4		4
Barmsijs spec.	3		3
Grote Barmsijs	208		208
Kleine Barmsijs	2		2
Goudvink	2		2
Grote Goudvink	2		2
Geelgors	24		24
Totaal	4842	459	5301

“rood” is nieuwe soort

“blauw” is nieuw record

Eigen terugvangsten

Het aantal reeds geringde vogels dat werd gevangen op het ringstation, de “eigen terugvangsten”, bedroeg 1046. Uiteraard was het aantal teruggevangen vogels veel hoger, maar een vogel werd pas als eigen terugvangst genoteerd als deze langer dan 3 dagen geleden op het ringstation was geringd. In het overzicht staan, vooral bij de Merel, de Kool- en Pimpelmees, de Heggenmus, de Roodborst en de Vink, vogels die meerdere keren zijn teruggevangen. Een Pimpelmees, die geringd werd in 1999, is in 2005 zelfs 9 x teruggevangen. Opvallende terugvangsten waren er van een Merel uit 1998, een Staartmees uit 2000, een Winterkoning uit 2001 en een Tjiftjaf uit 2002.

Soort	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Totaal
Sperwer							3		3
Houtduif				1					1
Bosuil					1				1
Groene Specht							1	3	4
Grote Bonte Specht						1		1	2
Kleine Bonte Specht								2	2
Winterkoning				1		2	5	17	25
Heggenmus				2		1	23	21	47
Roodborst							15	29	44
Merel	1			4	6	5	49	47	112
Zanglijster						2	2		4
Zwartkop							6	4	10
Tjiftjaf					1		1	5	7
Fitis							1		1
Goudhaan							1	7	8
Staartmees			1				14	13	28
Glanskop								6	6
Kuifmees								7	7
Pimpelmees		9	1	2	12	3	51	91	169
Koolmees			8	1	4	27	79	298	417
Boomklever							2	9	11
Boomkruiper					1	2	2		5
Gaai							1		1
Ringmus							8	4	12
Huismus				1		1	15	14	31
Vink		1	1	2	6	7	32	16	65
Groenling						1	14	7	22
Grote Barmsijs								2	2
Totaal	1	10	11	14	31	52	325	603	1047

Vreemde terugvangsten

Er werden 11 vogels teruggevangen die elders in Nederland of zelfs in het buitenland waren geringd. Ook in deze categorie was de Koolmees weer koploper met 2 terugvangsten uit Nederland, één uit België, één uit Duitsland en zelfs één uit Estland. Ook dit jaar weer Kleine Karekieten, één uit Frankrijk en één uit België. Zeer opmerkelijk was de vangst van een Zwartkop uit Tsjechië. Ook nog één Ringmus en één Tjiftjaf uit België. Als laatste werd er ook nog één Grote Barmsijs met Nederlandse ring gevangen tijdens de invasie van deze fraaie vogelsoort.

Terugmeldingen

Van de ringcentrale in Heteren werden 34 terugmeldingen ontvangen van vogels die door VRS Conings in ons werkgebied zijn geringd of die hier zijn gevangen of dood gevonden, maar elders zijn geringd. Bijzonder interessante terugmeldingen werden ontvangen van:

Bosuil Arnhem 6105034. Deze Bosuil werd op het ringstation VRS Conings in Overdinkel geringd als volgroeide jonge vogel en werd bijna 2 jaar later als broedvogel in een nestkast gecontroleerd in Nijverdal. Dat was op 42 km afstand van de ringplek. Het is zeer uitzonderlijk dat een Bosuil zover "trekt" om zich te vestigen. Normaliter wordt binnen de 10 km een plek gevonden.

Kleine Karekiet Paris 4814661. Geringd in Frankrijk op 5-09-2003 op trek naar het zuiden, werd deze Kleine Karekiet op 2-09-2005, dus 2 jaar later gevangen op het Ringstation VRS Conings in Overdinkel.

Tuinfluiter Arnhem V226299. Op 29-07-2005 geringd in Overdinkel en 10 dagen later al weer gevangen in België op weg naar de overwinteringgebieden in Afrika. Dit was de eerste terugmelding van een Tuinfluiter die hier was geringd.

Zwartkop Arnhem V264453. Hoe vreemd verloopt de trek van Zwartkoppen. Dit exemplaar werd 2 weken na ringdatum teruggevangen op het grote ringstation aan de kust bij Castricum. Was deze Zwartkop op trek naar zijn overwinteringsgebied, misschien wel in Engeland, waar exemplaren uit Europa al overwinteren of via een omweg op weg naar het zuiden?

Koolmees Arnhem V279029. Deze Koolmees werd gevangen tijdens de invasie en werd al 2 dagen later uit de mistnetten geplukt door een collegaringer in Markelo.

Grote Barmsijs

Ringmus Bruxelles 47V10931. Ringmussen zijn zowel standvogel als trekvogel. Deze vogel uit België bevestigt dit. Ze trekken echter niet ver, meestal tot in België of Noord-Frankrijk.

Sijs London P049718 en Sijs London R984394 Op 7 april 2004 werden deze 2 Sijzen al gevangen op het Ringstation in Overdinkel. Het was lang wachten op de terugmeldingen uit Engeland. De eerste Sijs was al in maart 2000 geringd en de tweede pas in maart 2004, beiden tijdens overwintering in Engeland. Tijdens de voorjaarstrek richting Scandinavië zijn deze Sijzen door zeer sterke NW-winden van een stormdepressie op de Noordzee verdrift naar Nederland. In die perioden zijn op meerdere ringstations in Nederland Sijzen gevangen met een London-ring.

Grote Barmsijs Arnhem AJ43105. Tijdens de invasie van Grote Barmsijsen in het najaar werd een geringd exemplaar gevangen. Het bleek dat deze vogel al bij het begin van de invasie in Groningen, waar de eerste grote groepen werden gemeld, was geringd.

Terugmeldingen van enkele vogels zitten nog in de molen bij het Vogeltrekstation. Het betreft een Zwartkop uit Tsjechië, een Koolmees uit Estland, een Koolmees uit België en een Koolmees uit Duitsland. Dat terugmeldingen soms lang op zich laten wachten blijkt wel uit de melding van een Kokmeeuw die in 2002 in Denemarken werd afgelezen en waarvan de melding pas in 2005 bij ons aankwam.

VOGELSOORT RING	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM VINDPLAATS/LAND	AFSTAND TIJD	BIJZONDERHEDEN
Havik Arnhem 6122054	01-06-2004 Den Ham	27-12-2004 Ringstation Overdinkel	41 km 209 dg	Ziek, naar asiel
Buizerd Arnhem 6105026	12-09-2001 Ringstation Overdinkel	17-01-2005 Vliegbasis Twenthe	10 km 1223 dg	Dood
Buizerd Arnhem 6105029	31-01-2002 Ringstation Overdinkel	08-03-2005 Vliegbasis Twenthe	11 km 1132 dg	Levend, gevangen en weer los
Buizerd Arnhem 6089387	13-07-2000 Losser	08-03-2005 Vliegbasis Twenthe	9 km 1699 dg	Levend, gevangen en weer los
Torenvalk Arnhem 3579940	09-06-2003 Beuningen	23-05-2005 Didam	76 km 714 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Torenvalk Arnhem 3530419	23-08-1999 Ringstation Overdinkel	28-11-2005 Drempt Gelderland	63 km 2289 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kokmeeuw Arnhem 3563695	21-01-2001 Ringstation Overdinkel	18-03-2002 Rebaek So Denmark	521 km 421 dg	Levend, ring afgelezen met telescoop
Kokmeeuw Praha EX 92518	04-06-2005 Kvasnovice, Tsjechië	11-09-2005 Oelemars, Losser	561 km 99 dg	Levend, ring afgelezen met telescoop

VOGELSOORT RING	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM VINDPLAATS/LAND	AFSTAND TIJD	BIJZONDERHEDEN
Kokmeeuw Praha EX 89340	11-06-2005 Rzy, Tsjechië	06-08-2005 Oelemars, Losser	680 km 56 dg	Levend, ring afgelezen met telescoop
Kerkuil Arnhem 5318139	19-06-2004 Glane	04-12-2004 A1 De Lutte	9 km 168 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5318141	19-06-2004 Glane	14-01-2005 A6 IJsselmeerpolders	108 km 209 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Kerkuil Arnhem 5318112	30-06-2003 Overdinkel	01-05-2005 Termunten Groningen	113 km 671 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Steenuil Arnhem 3522670	20-05-1999 Losser	31-05-2005 Beuningen	7 km 2203 dg	Levend in nestkast
Steenuil Arnhem 3215353	01-06-2005 Losser	05-08-2005 Losser	4 km 65 dg	Dood, verdronken in vijver
Steenuil Arnhem 3215361	04-06-2005 Overdinkel	30-09-2005 Broekheurne	13 km 118 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Bosuil Arnhem 6105034	08-08-2003 Ringstation Overdinkel	31-05-2005 Nijverdal	42 km 601 dg	Levend in nestkast met broedsel
Heggenmus Arnhem AH51426	31-07-2004 Ringstation Overdinkel	21-03-2005 Wesel Duitsland	68 km 233 dg	Dood, korter dan een week
Kleine Karekiet Arnhem AH51520	16-08-2004 Ringstation Overdinkel	23-08-2004 Wetteren/België	256 km 7 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kleine Karekiet Brussel 8579288	14-09-2003 Berlare/België	11-09-2004 Ringstation Overdinkel	247 km 363 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kleine Karekiet Arnhem AH51437	01-08-2004 Ringstation Overdinkel	19-08-2005 Villeteon Frankrijk	1008 km 383	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kleine Karekiet Paris 4814661	05-09-2003 Frossay Frankrijk	02-09-2005 Ringstation Overdinkel	847 km 728 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Tuinfluitier Arnhem V226299	29-07-2004 Ringstation Overdinkel	08-08-2004 Flone/België	219 km 10 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Zwartkop Arnhem V227598	11-10-2004 Ringstation Overdinkel	20-10-2004 Heuseux/België	196 km 9 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Zwartkop Arnhem V264453	22-08-2005 Ringstation Overdinkel	05-09-2005 Ringstation Castricum	167 km 14 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Tjiftjaf Arnhem T92853	28-06-2004 Ringstation Overdinkel	26-09-2004 Nerem/België	193 km 90 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
B Vliegenvanger Arnhem AF11363	28-05-2002 Oldenzaal	12-05-2005 De Lutte	8 km 1080 dg	Levend in nestkast met broedsel
Koolmees Arnhem AG29477	15-04-2004 Lauwersmeer	22-01-2005 Ringstation Overdinkel	139 km 252 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Koolmees Arnhem V279029	08-11-2005 Ringstation Overdinkel	10-11-2005 Markelo	27 km 2 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Koolmees Arnhem AK57091	05-10-2005 Tongeren Gelderland	22-11-2005 Ringstation Overdinkel	77 km 48 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Kauw Arnhem 3453974	26-06-1992 Overdinkel	15-03-2005 Overdinkel	0 km 4645 dg	Ring gevonden met metaaldetector
Kauw Arnhem 3579356	06-06-2002 Ringstation Overdinkel	19-07-2005 Oldenzaal	9 km 1139 dg	Dood, korter dan een week
Kauw Arnhem 3579665	21-05-2002 Ringstation Overdinkel	17-04-2005 Overdinkel	2 km 1062 dg	Dood, verkeersslachtoffer
Ringmus Bruxelles47V10931	09-10-2004 Oosthoven België	08-04-2005 Ringstation Overdinkel	173 km 181 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Sijs London P049718	04-03-2000 Sandford Engeland	07-04-2004 Ringstation Overdinkel	756 km 1495 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Sijs London R984394	06-03-2004 Towcester Engeland	07-04-2004 Ringstation Overdinkel	547 km 32 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
Grote Barmsijs Arnhem AJ43105	30-10-2005 Uithuizen Groningen	03-12-2005 Ringstation Overdinkel	137 km 34 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd

Leucistische Grote Barmsijs

Deze zeer bijzondere Grote Barmsijs werd gevangen op het ringstation op 30 november tijdens de grote invasie van deze soort in november en december van 2005. Een korte uitleg wat leucisme precies betekent, wordt hier onder kort uitgelegd.

Leucisme - Bij leucistisch wit wordt tyrosinase normaal geproduceerd, evenals melanine. Er is echter een 'storing' in de overdracht van pigmenten naar de veercellen met als gevolg kleurloze (witte) veren, op enkele plaatsen of over het hele lichaam. Belangrijke kenmerken bij leucistisch wit zijn dat de ogen donker zijn (leucistische vogels hebben een normaal gezichtsvermogen) en dat elke veer helemaal gekleurd is of helemaal wit. Half-om veren duiden meestal op een slechte conditie, de zgn. Hungerstreifen. Bontvorming (witte veren) of leucisme is wellicht de meest voorkomende kleurafwijking en wordt ook het vaakst foutief benoemd als gedeeltelijk albino.

Midwintertelling watervogels Dinkel en Oelemars 2005

Telling

De telling gebeurt in het kader van de jaarlijkse midwintertelling van watervogels, die in het gehele land in het weekeinde in het midden van januari wordt gehouden. Deze tellingen zijn een onderdeel van de International Waterfowl Census die door Wetlands International (WI) wordt georganiseerd. De bedoeling van de tellingen is het volgen van de aantalontwikkelingen en populatiegroottes van watervogels. De gegevens worden o.a. gebruikt bij de identificatie van (potentiële) Ramsargebieden en voor gebieden die gerangschikt kunnen worden onder de EU Vogelrichtlijn (*Voslamber, Van Winden, Van Roomen 2000*).

In Twente is slechts één monitoringgebied voor watervogels aanwezig en dat is het gebied van de Engbertsdijkvenen. De Regge, Dinkel en Oelemars en andere waterpartijen zijn dus van secundaire betekenis, maar leveren behoorlijk wat regionaal belangrijke gegevens op. Jaarlijks wordt door SOVON verslag gedaan van het landelijk onderzoek en staan onze gegevens als kleine stipjes op de verspreidingskaartjes.

Weer

De tellingen vonden dit jaar plaats op zaterdagmorgen 15 januari 2005. De weersomstandigheden waren gunstig. Het was geheel onbewolkt met een zwakke zuidwestenwind en een temperatuur rond het vriespunt. Alle wateren waren ijsvrij, evenals het aangrenzende ondergelopen grasland, ondiepe waterpartijen en sloten. Slechts hier en daar waren wat ondergelopen delen van akkers en graslanden bevroren. Bomen en gras waren met een lichte laag rijp bedekt en samen met weinig wind en volop zon was het een aangename telling. De waterstand was normaal en de Dinkel was niet buiten zijn oevers getreden.

Resultaten

De resultaten van de tellingen staan in onderstaande tabel. Het betreft uitsluitend ter plaatse aanwezige vogels op of bij het water. Invallende en afvliegende vogels zijn ook meegeteld. Voorafgaand aan de tellingen had de winter nog niet echt toegeslagen, zodat het aantal Grote Zaagbekken en Nonnetjes dit jaar tegenviel. De grootste aantallen worden meestal in strenge winters bereikt. Op de Oelemars zat een groep van 119 Grauwe Ganzen voor de observatiehut.

Soort	Dinkel	Oelemars
Dodaars	1	
Fuut		4
Aalscholver	1	15
Blauwe Reiger	1	
Ooievaar	1	
Grauwe Gans		119
Kolgans		3
Nijlgans		8
Brandgans		3
Soepgans		5
Smient	2	19
Krakeend		4
Wintertaling	2	1
Wilde Eend	152	313
Soepeend	1	
Pijlstaart		1
Waterhoen	12	
Meerkoet	3	16
Kokmeeuw		70
Zilvermeeuw		3
IJsvogel	1	1
Totaal	177	585
Aantal soorten	11	16

tabel 1 aantallen watervogels op de Dinkel en de Oelemars in 2005

Met dank aan de vele tellers die zich hebben ingespannen een volledig beeld te verkrijgen van de aanwezige watervogels op de Twentse wateren. In totaal hebben 9 tellers meegedaan.

De Losserse Ooievaars in 2005.

Het jaar 2005 leek voor de Ooievaars in Losser een routine jaar te worden. Dirk (1301) keerde op 5 januari terug naar het nest op de Schoklandweg. Het vrouwtje Aramis volgde enige tijd later en op 13 februari was het koppel weer compleet. Aangezien de Ooievaars relatief vroeg waren liet het broeden nog een tijdje op zich wachten. Wel werd er regelmatig gepaard en waren de vogels druk met het nest bezig.

Begin maart werden de eerste vreemde Ooievaars gesignaleerd. Het was een groep van 5 exemplaren die in Overdinkel werd gezien. Enige tijd later volgde het eerste gevecht om het nest. Op 30 maart probeerde een derde Ooievaar om een plek aan de Schoklandweg te veroveren. De vogel werd uiteindelijk door Dirk en Aramis verjaagd. Dit was het begin van een onrustige periode. Op 8 april werden twee indringers verjaagd en op 22 april moeten zelfs Dirk en Aramis met verbazing hebben gekeken, toen drie vreemde uivers op het dak naast het nest landden.

De Losserse Ooievaars waren op dat moment al drie weken aan het broeden. Dit bezoek kwam dan ook hoogst ongelegen. Uiteindelijk lukte het om ook deze bezoekers met zachte hand de deur te wijzen, zonder dat dit ten koste ging van het broedsel. Nog een keer moest Dirk aan de bak toen op 1 mei wederom een vreemde vogel in de buurt van het nest kwam.

Daarna keerde de rust terug en leken we af te stevenen op een mooi broedsucces.

Op 14 mei waren er drie jonge Ooievaars te zien, die op dat moment ongeveer 14 dagen oud waren. Een dag later werd er zelfs een vierde jong gezien, maar dat leek toch wel een erg stuk kleiner en we gingen er dan ook van uit dat dit jong het waarschijnlijk niet zou halen.

In de dagen daarna (Pinksterweekeinde) werd het plotseling erg koud en nat. En op 18 mei was het drama compleet aan de Schoklandweg. In een tijdsbestek van 24 uur overleden alle vier de jonge Ooievaars. De oorzaak was op dat moment een raadsel, aangezien de kadavers er goed doorvoed uitzagen. We zijn er dan ook van uit gegaan dat de combinatie van plotselinge kou en nattigheid de jonge Ooievaars fataal is geworden.

Enige tijd later viel onze aandacht op een Duitse website, waarin een soortgelijk drama werd beschreven. De jongen uit dit nest zijn onderzocht en het bleek dat deze vogels overleden waren aan de gevolgen van een luchtweginfectie, die ze opgelopen hadden door een schimmel die in het nest groeide. Door het plotselinge vochtige weer was deze schimmel gaan groeien, hetgeen funest voor de jonge Ooievaars was.

Elders in Nederland kwamen ook vergelijkbare gevallen voor. Al snel werd duidelijk dat 2005 geen geweldig jaar voor de Ooievaar zou worden.

Na het verlies van de jongen werd er door de ouders nog regelmatig gepaard, ter bevestiging van hun band met elkaar. Menigeen hoopte nog op een wonder, in de vorm van een laat tweede broedsel, maar dat was een illusie.

Dirk en Aramis bleven nog tot begin september op hun nest aan de Schoklandweg. Toen zijn ze vertrokken naar hun winterkwartieren, ons allen met een kater achterlatend.

Wat we sinds 1994 zo vanzelfsprekend begonnen te vinden, pakte in 2005 totaal anders uit.

Het is ondertussen begin februari 2006 en Dirk is enkele dagen geleden wedergekeerd op zijn nest aan de Schoklandweg.

Voor het dertiende achtereenvolgende jaar zal hij aan een broedsel beginnen.

Of.....had ik dit beter niet uit kunnen tellen.

Aramis in zweefvlucht

De Oelemars in 2005

Ligging

De Oelemars is een zandafgraving ten zuidoosten van Losser, pal tegen de grens met Duitsland ter hoogte van klooster Bardel. De zandafgraving is omringd door open weiden en akkers, een zanddepot en lage begroeiing, met aan de randen hier en daar riet en lisdodde. Het gebied van de Oelemars wordt begrensd door de Ravenhorsterweg, de Grensweg en de Drielandweg. Het terrein is niet toegankelijk en er lopen geen wegen of paden door, uitgezonderd de klootschietbaan. Vanuit de vogelhut zijn de beste observatiemogelijkheden om de vogels ongestoord te kunnen bekijken. Ook vanaf de vlonder langs de Ravenhorsterweg is er een goed uitzicht.

Werkzaamheden

Dit jaar heeft de vogelwerkgroep op de Oelemars de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Voorjaarestrektelling
- Najaarstrektelling
- Afwerken oeverwaluwval met zand en schoonmaken nestgangen
- Afsteken steilwand voor een ijsvogelnestplaats
- Vlinder- en libelleninventarisaties

Soortenaantal

Vanaf 1983 zijn er tot nu toe 222 vogelsoorten geregistreerd. De telling geschiedt middels de Officiële Losserse Oelemars Lijst (de OLOL), waarbij om misverstanden te voorkomen ook broedvogels van exotische herkomst als Fazant, Nijlgans, Carolina-eend en Mandarijneend meegeteld worden. Dit jaar werd een record aantal soorten vastgesteld. Wellicht dat het volgen van voor- en najaarstrek tot het bijzondere resultaat van wederom 172 waargenomen soorten in één jaar tijd heeft geleid.

Jaarlijkse soortenaantallen

2000	2001	2002	2003	2004	2005
136	167	161	166	172	172

Broedvogels

Aan schaarse en zeldzame broedvogels die een territorium op de Oelemars hadden, werden de volgende soorten vastgesteld:

Fuut	IJsvogel*	Glanskop	Geelgors*
Brandgans	Veldleeuwerik#	Boomklever	
Torenavalk	Boerenwaluw#	Wielewaal#	
Patrijs*#	Oeverwaluw*	Ringmus#	
Kleine Plevier	Kleine Karekiet	Kneu#	
Groene Specht*#	Matkop#	Goudvink	

In 2004 is de Rode lijst vernieuwd.

* op de oude Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland: 6 soorten

op de nieuwe Rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland: 8 soorten

Bijzondere soorten:

De Oelemarslijst werd dit jaar uitgebreid met vijf soorten, zodat de teller eindigde op 222:

218 Zeearend, 22-01-2005

Om 9:35 uur ontdekten Henk Noordkamp en Ruud Kuipers een enorme roofvogel in een eik aan de zuidwestzijde van het water van de Oelemars. Toen de vogel op de wieken ging en zelfs op 5 meter hoogte over de waarnemers vloog was het direct duidelijk. Een Zeearend, een nieuwe soort voor de Oelemars. Gewaarschuwde vogelaars hebben de vogel later nog kunnen zien toen deze vanuit een rustplaats in de Zandbergen vertrok in de richting van het Gildehauser Venn.

219 Dwergstern, 12-06-2005

Om 9:30 uur werden er door Ben Hulsebos en Herman Kamphuis 5 Dwergsterns gezien op de Oelemars. De vogels foerageerden er korte tijd en vertrokken vervolgens in noordelijke richting. Het is de 4^e waarneming van deze soort in Twente.

220 Ortolaan, 01-09-2005

Na het afluisteren van geluidsopnamen is nu duidelijk geworden dat er tijdens de trektelling ook een Ortolaan is waargenomen. Waarnemers Ben Hulsebos en Henk Noordkamp.

221 Grauwe Klauwier, 07-09-2005

Wim v.d. Woning ontdekte een juveniele Grauwe Klauwier op een paaltje langs een weiland op de hoek van de Grensweg-Beerninksweg.

222 Morinelplevier, 10-09-2005

Tijdens de trektelling vloog om 7:38 uur al roepend een Morinelplevier voorbij. De nu al legendarische OLOL (Officiële Losserse Oelemars Lijst) komt hiermee op 222 soorten. Dit is de 4^e Morinelplevier die ooit in Twente is waargenomen.

Waarnemingslijst 2005:

Geoorde Fuut	Rode Wouw	Grutto	Gele Kwikstaart	Boomkruiper
Dodaars	Zwarte Wouw	Wulp	Noordse Kwikstaart	Grauwe Klauwier
Fuut	Bruine Kiekendief	Regenwulp	Gr. Gele Kwikst.	Klapekster
Roodhalsfuut	Blauwe Kiekendief	Watersnip	Winterkoning	Ekster
Aalscholver	Buizerd	Kemphaan	Heggenmus	Gaai
Blauwe Reiger	Wespendief	Kokmeeuw	Roodborst	Kauw
Gr. Zilverreiger	Sperwer	Stormmeeuw	Gekr. Roodst.	Russische Kauw**
Ooievaar	Havik	Zwartkopmeeuw	Zwarte Roodst.	Roek
Zw. Ooievaar	Torenvalk	Zilvermeeuw	Tapuit	Zwarte Kraai
Knobbelzwaan	Boomvalk	Pontische Meeuw	Paapje	Spreeuw
Kleine Zwaan	Slechtvalk	Kl. Mantelmeeuw	Roodborsttapuit	Wielewaal
Wilde Zwaan	Smelleken	Dwergstern	Zanglijster	Huisemus
Toendrarietgans	Patrijs	Visdief	Koperwiek	Ringmus
Kolgans	Kwartel	Zwarte Stern	Grote Lijster	Vink
Grauwe Gans	Fazant	Holenduif	Kramsvogel	Keep
Brandgans	Waterral	Houtduif	Merel	Kneu
Manengans*	Waterhoen	Turkse Tortel	Tuinfluiter	Grote Barmsijs
Gr.CanadeseGans	Meerkoet	Zomertortel	Zwartkop	Putter
Bergeend	Kraanvogel	Koekoek	Braamsluiper	Groenling
Casarca	Scholekster	Ransuil	Grasmus	Sijs
Nijlgans	Kleine Plevier	Gierzwaluw	Kleine Karekiet	Europese Kanarie
Indische Gans	Bontbekplevier	IJsvogel	Bosrietzanger	Goudvink
Mandarijneend	Zilverplevier	Zwarte Specht	Fitis	Appelvink
Wilde Eend	Morinelplevier	Groene Specht	Tjiftjaf	Kruisbek
Krakeend	Goudplevier	Grote Bonte Specht	Goudhaan	Rietgors
Pijlstaart	Kievit	Kleine B. Specht	Vuurgoudhaan	Ortolaan
Slobeend	Kanoet	Veldleeuwerik	Gr. Vliegenvanger	Geelgors
Smient	Drieteenstrandloper	Boomleeuwerik	Bonte Vliegenv.	Roodschoudertaling*
Chileense Smient*	Bonte Strandloper	Oeverzwaluw	Koolmees	
Wintertaling	Krombekstrandloper	Boerenzwaluw	Zwarte Mees	
Zomertaling	Temmincks Strandl.	Huiszwaluw	Pimpelmees	
Tafeleend	Bosruiter	Waterpieper	Kuifmees	
Kuifeend	Witgat	Graspieper	Glanskop	
Brilduiker	Oeverloper	Boompieper	Matkop	
Grote Zaagbek	Tureluur	Roodkeelpieper	Staartmees	
Zeearend	Zwarte Ruiter	Witte Kwikstaart	Buidelmees	
Visarend	Groenpootruiter	Rouwkwikstaart	Boomklever	

* geen OLOL-soort / ** ondersoort

Nieuwe ontwikkelingen

Tijdens een infoavond van Natuur en Milieu Overijssel hebben afgevaardigden van onze VWG een projectplan voorgelegd om de natuurwaarden van de Oelemars verder te versterken. In het kader van het Reconstructieplan van de provincie was geld beschikbaar voor kansrijke plannen. Ons plan is door NMO gehonoreerd en is al met alle betrokken partijen zoals Gemeente Losser, Texploza, Uitvoeringscommissie Landinrichting, boerderijcamping-eigenaren, enkele grondeigenaren met grond in de omgeving van de Oelemars en IVN-Losser doorgesproken. Alle partijen konden zich vinden in het plan d.m.v. keileemstort de slikvelden van de Oelemars te vergroten en om zo de natuurwaarden te versterken. Het plan wordt in 2006 voor vergunning- en subsidieaanvraag voorgelegd aan de Provincie Overijssel. Een verdere visieontwikkeling m.b.t. de ruime omgeving van de Oelemars zal aan de Uitvoeringscommissie Landinrichting gevraagd worden.

Tot slot

Aan bovenstaande lijsten is te zien dat een bezoek aan de Oelemars zeker de moeite waard is. Hoewel er ook momenten zijn dat er wat minder vogels zijn, is het meestal wel raak.

Helaas is er nog steeds verstoring door hondenuitlaters, loslopende honden, vissers, badgasten en spelende kinderen, hetgeen af en toe voor grote onrust zorgt onder de vogelbevolking. Door frequent ingrijpen door de politie kon de grootste overlast worden beperkt. Wel hebben we de indruk dat het aantal verstoringen de afgelopen jaren iets minder is geworden, omdat steeds meer mensen beseffen dat de Oelemars voor Losser een uniek natuurgebied dichtbij huis biedt.

In Losser Journaal worden telkens enkele specifieke Oelemarssoorten voor het voetlicht gebracht.

Drieteenstrandloper voor de waarnemingshut op de Oelemars (15-05-2005)

Telpost Oelemars 2005

Ligging

Telpost Oelemars ligt midden in het cultuurland. De post ligt in zeer open gebied met een uitstekend uitzicht rondom. Er staan, uitgezonderd twee kleine bosjes en een houtwal, geen bomen in de wijde omtrek, zodat er ver gekeken kan worden. Alleen de berg zand in het zanddepot verhindert een goed zicht in noordoostelijke richting. De post ligt temidden van maïsakkers en weilanden op de verharde toegangsweg tot het zanddepot aan de oever van een zandwinningplas. Er zijn veel afrasteringen tussen de percelen. De weg is afgesloten voor het publiek. De telpost heeft afgezien van het water van de zandwinningplas en een klein slikveld geen bijzondere factoren die tot microstuwing kunnen leiden en is vergelijkbaar met iedere andere plaats in het Twentse boerenlandschap. Een panoramafoto van de telpost (360 graden) is te vinden op www.oelemars.com onder de knop trektelling.

Voorjaarstrek

De resultaten

De tellers van de Oelemars, enthousiast geworden door de vele leuke waarnemingen tijdens de afgelopen voorjaarstrek, zouden dit jaar de voorjaarstrek wederom grootschalig aanpakken en investeren in een eveneens groot aantal teluren. Menige najaarstelling verbleekt dan ook bij het zien van de aantallen die waargenomen zijn en ook de soortenlijst overstijgt die van menige najaarstelling.

In onderstaande tabel zijn de resultaten per maand aangegeven, zodat de doortrekpatronen enigszins zichtbaar worden. Er is geteld van 16 februari t/m 21 mei 2005. Er zijn 29 tellingen uitgevoerd, soms lang soms kort, afhankelijk van de weersgesteldheid en de temperatuur. Soms was het zo koud met daarbij een venijnige wind dat tellingen voortijdig zijn afgebroken. Ook mist en grondnevel hebben ons parten gespeeld. Gedurende de 29 tellingen werden de volgende belemmerende weersfactoren gemeld:

- Neerslag 10 tellingen
- Dichte mist 6 tellingen

Op www.trektellen.nl zijn de resultaten eveneens te zien en kunnen er tevens bewerkingen worden gemaakt. Zo kunnen er grafieken per soort getoond worden en verspreidingskaartjes van Nederland gemaakt worden om de doortrekpatronen per soort over het land te zien.

Bijzondere soorten en aantallen

Als we kijken naar opmerkelijke soorten gedurende de voorjaarstrek over de Oelemars vallen de volgende soorten op: Zwarte Wouw, Rode Wouw, Visarend, Smelleken en Kraanvogel. Deze behoren alle tot het Bijzondere Soortenproject Niet-broedvogels van SOVON. Deze zeldzame soorten worden landelijk geregistreerd teneinde een goed beeld van het voorkomen en de verspreiding over Nederland te verkrijgen.

Regionale schaarse soorten waren: Ooievaar, Grote Canadese Gans, Bergeend, Pijlstaart, Grote Zaagbek, Bruine en Blauwe Kiekendief, Boomvalk, Kleine Plevier, Goudplevier, Kemphaan, Watersnip, Grutto, Zwarte Ruit, Groenpootruiter, Witgat, Kleine Mantelmeeuw, Visdief, Zwarte Specht, Boomleeuwerik, Waterpieper, Noordse Kwikstaart, Grote Gele Kwikstaart, Paapje, Roodborsttapuit, Tapuit, Wielewaal, Barmsijs en Kruisbek..

Opmerkelijk was de voorjaarstrek van Gaaien. Dit fenomeen hadden we nog niet eerder waargenomen.

Enkele dagrecords zijn eveneens vermeldenswaardig:

88 Aalscholvers op 3 april	138 Gierzwaluwen op 13 mei
99 Buizerds op 20 maart	2720 Kramsvogels op 20 maart
36 Kraanvogels op 21 maart	2673 Koperwieken op 20 maart
225 Goudplevieren op 20 maart	29 Gaaien op 24 april
1749 Kieviten op 13 maart	3296 Spreeuwen op 20 maart
4 Kemphanen op 15 april	3090 Vinken op 20 maart
1554 Houtduiven op 20 maart	

Vooral 20 maart was een topdag in de voorjaarsrek. In 5,75 uur trokken 14.739 vogels over de telpost. Visdief en Noordse Kwikstaart waren nieuwe telpostsoorten. Het soortenaantal met 100 soorten betekende een nieuw voorjaarsrecord in het Twentse voorjaarstrekten.

Najaarstrek

De tellingen

De najaarstrek werd tussen 13 augustus en 4 december gevolgd. Er werden 48 ochtendtellingen verricht, 11 meer dan vorig jaar. Ongunstige factoren waren regen (7 tellingen), harde wind (2 tellingen) en mist (10 tellingen), maar bij de meeste tellingen waren de weersomstandigheden over het algemeen vrij gunstig.

De tellers

Liefst 40 vogelaars hebben hun medewerking verleend aan het bemannen van de telpost. We kunnen van een duidelijk toenemende belangstelling voor het trekten spreken. De telpost biedt dan ook volop gelegenheid tot het waarnemen van bijzondere soorten en hoge aantallen vogels. Zonder de inzet en het doorzettingsvermogen van de tellers zou de telpost niet kunnen functioneren. Alle medewerkers van de telpost worden dan ook dank gezegd voor hun inspanningen. De coördinatie was ook dit jaar in handen van Ben Hulsebos en Sander Wansing.

De resultaten

Het belangrijkste is natuurlijk het uiteindelijke telresultaat. In de 48 tellingen werden gedurende 190 teluren in totaal 119 soorten met in totaal 284.165 vogels overvliegend gezien. Een aantal van 119 soorten gedurende de najaarstrek betekent een nieuw soortenrecord voor Twente, dat tot nu toe op 111 soorten stond (Oelemars 2004). Het totaal aantal stond op 183.893, geteld in het najaar van 2003 eveneens op de Oelemars. Dit record is nu met meer dan 100.000 vogels scherper gesteld. Ook het uurgemiddelde is met gemiddeld 1496 vogels per uur het hoogste in de afgelopen jaren geweest. Er waren voor telpost Oelemars 8 nieuwe soorten in de trek telling en voor 68 soorten werden qua aantal nieuwe records genoteerd. Nieuwe soorten in het vijfjarig bestaan van Telpost Oelemars waren: Zwarte Ooievaar, Casarca, Morinelplevier, Temmincks Strandloper, Roodborst, Kleine en Grote Barmsijs en Ortolaan.

De doorkomst van de Houtduif in wat grotere aantallen (meer dan 10.000 per ochtend) vond vanaf 16 oktober plaats, met de grootste aantallen op 28 oktober. Omdat in de herfstvakantie door de tellers doorgeteld kon worden konden nog tienduizenden Houtduiven aan het totaal worden toegevoegd. In november werd evenals in voorgaande jaren weer massale omkeertrek waargenomen, waarbij groepen van duizenden vogels in noordoostelijke richting vlogen. De Houtduif bleek ook dit jaar weer met 175.548 exemplaren de talrijkste doortrekker te zijn. De trekbaan van deze soort schampt net het uiterste oosten van Nederland en kan zoals uit het begin van dit artikel blijkt bijzonder indrukwekkend zijn.

Van enkele soorten werden beduidend hogere aantallen genoteerd dan in voorgaande jaren, o.a. bij. Pijlstaart, Slobeend, Tafeleend, Kuifeend, Bruine Kiekendief, Sperwer, Buizerd, Kraanvogel, Houtduif, Turkse Tortel, Zomertortel, Boompieper, Heggenmus, Merel, Koperwiek, Zwarte Mees, Pimpelmees, Koolmees, barmsijs, Goudvink, Appelvink en Rietgors.

Invasies waren er dit jaar voor Goudhaan, Zwarte Mees, Koolmees, Goudvink en Grote Barmsijs.

Van enkele soorten werden echter ook lagere aantallen dan normaal geteld. Zilvermeeuw en Zwarte Kraai trokken dit najaar minder frequent door.

Krenten in de pap

Uiteraard waren er ook enkele zeer bijzondere waarnemingen. Een Zwarte Ooievaar vloog op 23-8 over en 13 Wilde Zwanen trokken op 20 november laag over de telpost. De groep van 14 Casarca's die op 29-10 inviel tussen de Nijlganzen en direct daarna weer doorvloog is waarschijnlijk de grootste groep die ooit in Twente is waargenomen. Op 10-9 werd een nieuw dagrecord voor de Bruine Kiekendief vastgesteld toen 13 vogels op één morgen overvlogen. De 5 Rode Wouwen trokken in de eerste helft van oktober door. Ook zagen de tellers 3 Visarenden, 6 Smellekens, 2 Blauwe Kiekendieven en 2 Slechtvalken voorbij komen. Op 16-10 trokken in totaal 188 Kraanvogels luid roepend over de telpost. De vierde waarneming voor Twente van een Morinelplevier op 10-9 was zeer bijzonder. De Temmincks Strandloper viel in op 13-8, de eerste ochtend van het trekelseizoen. Een overvliegende

Roodkeelpieper trok op 15-10 voorbij. Een Russische Kauw maakte op 22-10 een tussenlanding in het weiland naast de telpost. Uit de maïs kwamen op 1-9 3 Wielewalen en een Ortolaan te voorschijn om daarna direct af te vliegen naar het zuidwesten. Voor het eerst konden Kleine en Grote Barmsijs op soort worden gedetermineerd. 11 Noordse Goudvink met een tot vorig jaar toe onbekende roep (het zgn. trompetje) waren zonder meer spectaculair te noemen. Van de in Twente zeldzame IJsgors vielen op 30-10 liefst 4 exemplaren in op een kale maïsakker.

Het totaal aantal soorten die als doortrekker op de telpost zijn gezien bedraagt thans 141. Dit is inclusief exoten, maar zonder ondersoorten.

Overzicht

In het volgende overzicht zijn de resultaten gedurende de najaarstrek van telpost Oelemars aangegeven. Vetgedrukt staan vogelsoorten die zo schaars zijn dat hun verspreiding landelijk door SOVON (Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland) wordt bijgehouden. Uit het overzicht kunnen geen conclusies worden getrokken. Daarvoor zijn onze tellingen te steekproefsgewijs.

Soort	Voorjaar 2004	Voorjaar 2005	Najaar 2004	Najaar 2005
Fuut		1	3	2
Aalscholver	518	535	1480	1581
Blauwe Reiger	68	108	49	62
Grote Zilverreiger			7	5
Ooievaar	4	3	24	2
Zwarte Ooievaar				1
Knobbelzwaan	8	14	6	7
Wilde Zwaan				13
Rietgans spec.	63	32	184	155
Toendrarietgans				22
Kolgans	17347	705	2419	2553
Grauwe Gans	304	174	1010	911
Grote Canadese Gans		3	40	
Brandgans	26		1	1
Nijlgans	8	10	41	31
Gans spec.	206	228	1078	1262
Casarca				14
Bergeend	2	3		4
Smient		13	12	21
Wilde Eend	270	281	1705	2101
Pijlstaart	24	22	2	27
Slobeend		13	3	31
Wintertaling		17	1	7
Zomertaling	1			
Tafeleend			6	66
Kuifeend	4	4	2	44
Grote Zaagbek	1	2		
Wespendief			16	4
Rode Wouw	7	3	3	5
Zwarte Wouw		2		
Bruine Kiekendief	8	7	10	26
Blauwe Kiekendief	3	3	1	2
Havik		5	10	3
Sperwer	47	55	118	240
Buizerd	176	210	441	637
Visarend	3	3	5	3
Torenvalk	13	6	13	39
Smelleken	4	7	10	6
Boomvalk	1	2	5	7
Slechtvalk	1			2
Kraanvogel	195	52	2	188

Soort	Voorjaar 2004	Voorjaar 2005	Najaar 2004	Najaar 2005
Scholekster	10	26		
Morinelplevier				1
Kleine Plevier	1	10		1
Bontbekplevier			5	2
Goudplevier	17	238	20	24
Zilverplevier				3
Kievit	3667	2534	1820	4085
Bonte Strandloper			48	8
Temmincks Strandloper				1
Wulp	11	10	5	8
Kemphaan	8	4	6	1
Watersnip	8	4	41	41
Grutto	4	2		
Tureluur	5	3		1
Zwarte Ruiter		1		
Groenpootruiter	18	1	3	6
Bosruiter	1		4	1
Witgat	14	14	3	6
Oeverloper				1
Kleine Jager			1	
Dwergmeeuw	19			
Kokmeeuw	633	862	165	304
Stormmeeuw	76	53	17	4
Kleine Mantelmeeuw	15	32	13	14
Zilvermeeuw	30	18	107	48
Zwarte Stern	2		6	
Visdief		1		
Holenduif	89	59	162	405
Houtduif	3409	6091	36809	175548
Turkse Tortel	5	7	52	305
Zomertortel		4	1	15
Gierzwaluw	37	173	89	40
Zwarte Specht	2	1		1
Groene Specht	1			
Grote Bonte Specht	5	2	7	12
Kleine Bonte Specht			1	1
Draaihals			1	
Boomleeuwerik	3	1	35	57
Veldleeuwerik	280	321	1757	4507
Strandleeuwerik			1	
Oeverzwaluw	5	13	32	33
Boerenzwaluw	228	282	3615	4028
Huiszwaluw		16	291	205
Graspieper	2409	1737	4342	1429
Boompieper	13	20	57	134
Waterpieper	7	9	10	15
Roodkeelpieper				1
Gele Kwikstaart	69	73	214	378
Noordse Kwikstaart		1		
Grote Gele Kwikstaart	5	3	16	37
Witte Kwikstaart	144	292	835	957
Roodborst				4
Heggenmus		3	48	204
Zwarte Roodstaart	2	2	1	8
Gekraagde Roodstaart			1	

Soort	Voorjaar 2004	Voorjaar 2005	Najaar 2004	Najaar 2005
Paapje	7	1	7	17
Roodborsttapuit	1	1	1	5
Tapuit	21	12	24	31
Beflijster			1	
Merel	14	16	27	120
Kramsvogel	2272	6075	2769	2216
Zanglijster	17	14	252	313
Koperwiek	434	3389	3827	9686
Grote Lijster	67	31	312	345
Rietzanger			1	
Grasmus	2			
Tjiftjaf			36	34
Fitis			1	
Goudhaan			2	14
Staartmees			20	84
Zwarte Mees			2	189
Pimpelmees		3	118	215
Koolmees	1	9	54	156
Matkop			2	
Glanskop			2	3
Klapekster				2
Gaai	2	113	329	22
Ekster	3	12	8	2
Kauw	480	396	1303	2176
Russische Kauw		1		1
Roek	467	16	208	321
Zwarte Kraai	73	106	91	50
Spreeuw	1104	5463	19030	21616
Wielewaal	1	4		3
Ringmus	15	6	385	383
Vink	2015	4868	12704	39149
Keep	5	3	164	932
Europese Kanarie			3	2
Groenling	59	66	213	469
Putter	45	5	34	122
Sijs	66	37	20	544
Kneu	329	173	822	1387
Barmsijs spec.		1	4	114
Kleine Barmsijs				1
Grote Barmsijs				24
Kruisbek		1	41	58
Goudvink		3	17	40
N. Trompet Goudvink			1	11
Appelvink	4	7	4	23
Sneeuwgors			1	
IJsgors				4
Ortolaan				1
Geelgors	31	16	61	73
Rietgors	23	34	138	233
Totaal	38122	36328	102401	284165
Teluren	92,75	92	125,75	190
Soorten	89	100	111	119
Uurgemiddelde	411	395	814	1496

Vergeleken met andere telposten in Twente worden er op de Oelemars meestal hogere aantallen en een grotere soortenrijkdom genoteerd. Kennelijk is de combinatie van bosgebieden, open water van de zandafgraving, slikvelden en een zeer weids uitzicht met daarbij een ligging binnen de hoofdtrekbaan van de Houtduif succesvol.

Telpost Oelemars tijdens de European Birdwatch 2005 (01-10-2005)

Broedvogelonderzoek 2005

LSB

SOVON

De afkorting LSB staat voor Landelijk Soortonderzoek Broedvogels. Bij dit project van SOVON (Vogelonderzoek Nederland) wordt getracht jaarlijks de volledige Nederlandse broedvogelpopulatie van kolonievogels (bv. Blauwe Reigers, Kokmeeuwen, Oeverzwaluwen en Roeken) en landelijk zeldzame broedvogelsoorten, zoals IJsvogels, Grote Gele Kwikstaarten, Kleine Plevieren, Ooievaars, enz. te tellen. Ook de Vogelwerkgroep Losser doet al jaren aan dit project mee, zowel aan het tellen van alle kolonievogels in de gemeente Losser als aan het inventariseren van zeldzame broedvogels.

Kolonievogels (LSB-Kolonievogels)

In Twente bestaat het rijtje kolonievogels uit Aalscholver, Blauwe Reiger, Kokmeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Oeverzwaluw, Huiszwaluw en Roek. In de gemeente Losser komen daarvan drie soorten voor, nl. Oeverzwaluw, Huiszwaluw en Roek. De kolonies worden jaarlijks in het voorjaar geteld en de resultaten worden via de districtscoördinator van SOVON voor Twente bij het hoofdkantoor van SOVON in Beek-Ubbergen geregistreerd.

Oeverzwaluw

De i.v.m. de LAGA geplaatste permanente oeverzwaluwwand die opgebouwd is uit betonnen elementen met in totaal 240 nestopeningen, was het eerste jaar (2003) al meteen een groot succes. De pas aangekomen Oeverzwaluwen doken meteen op de wand af en lieten het tot nu toe aantrekkelijke zanddepot links liggen. In 2004 werden 161 gangen gebouwd, waarvan er 148 ook daadwerkelijk werden bewoond. In sommige gevallen waren er soms twee nesten in één opening. De onderste rij gaten was af en toe aangekrabd, maar niet uitgegraven. Angst voor predatie of hoge waterstanden zal hiervoor ongetwijfeld de oorzaak zijn. In 2005 bestond de kolonie uit 95 broedparen.

	2001	2002	2003	2004	2005
Oelemars	49	43	121	148	95
Dinkel/Schokland	2	2	0	0	0
Lutterzand	14	0	0	4	9

Huiszwaluw

De landelijke tendens is dat het met de Huiszwaluw bergafwaarts gaat. Vooral 2002 was een slecht jaar met landelijk een afname van 14 %. Vanaf 1990 is de index van de soort gedaald van 100 naar 62.

De Huiszwaluw is inmiddels uit de bebouwde kom van Losser verdwenen.

De jaren 2004 en 2005 laten in tegenstelling met de voorgaande jaren een behoorlijke toename zien. De Lutte is weer het grootste bolwerk van de Huiszwaluw binnen de Gemeente Losser. Vanuit de dorpskern vestigden zich ook al Huiszwaluwen naar De Luttermolen. Voor het totaaloverzicht zie de tabel in het Nestkastverslag 2005.

Roek

De Roek neemt in Twente licht af. Binnen de gemeente Losser zijn momenteel acht kolonies bewoond:

	2001	2002	2003	2004	2005
Kraesgenberg/Denekamperdijk	32	49	0	0	0
Gildehauserweg bij Dinkieweide	15	7	0	0	0
Hoek Grensweg/Gildehauserweg	18	42	41	0	0
Brilman/Gildehauserweg	5	30	25	47	86
Zoekerweg/Gronausestraat	17	27	54	76	76
Rotonde Maria Geboortekerk	8	3	8	6	3
Smitsbreeweg	18	0	0	0	0
Elferink/Drielandweg	6	0	0	0	0
Kennebroeksweg	28	46	83	0	0
Losserhof	0	0	10	11	0
Bakkerskamp	0	0	1	5	3
Ringstation Overdinkel	2	0	0	2	1
Begraafplaats Overdinkel	0	5	6	1	0
R.K.-kerk Overdinkel	0	0	0	1	0
Totaal	149	209	228	149	169

De laatste jaren herstelde de roekenpopulatie zich enigszins van de zware slagen die de soort te verwerken heeft gekregen. In 1996 waren er slechts twee kolonies, maar wel met in totaal 563 nesten. De vogels zaten in het processiepark in Overdinkel. In 1998 is deze grote kolonie verjaagd, zodat er binnen de gemeentegrenzen 20 nieuwe kolonies ontstonden met in totaal 326 nesten. Door verdere verstoringen is het aantal nesten in 1999 gedaald tot 232 en in 2001 tot 149 nesten. Na een korte opleving in 2002 en 2003 is dit jaar door het verdwijnen van twee grote kolonies het niveau gezakt naar dat van 2001. In 2005 groeide de kolonie bij Brilman aan de Gildehauserweg, zodat er qua aantal weer een licht herstel is.

Zeldzame Broedvogels (LSB-Z soorten)

Telgebied Boven-Dinkel

In de eerste plaats vermelden we hier de resultaten van onze monitoringgebieden, de gebieden die jaarlijks integraal geteld worden. Een daarvan is het monitoringgebied Boven-Dinkel. Hier worden vanaf 2002 tussen Glane en de Snoeijinksbeek (inclusief Oelemars) alle zeldzame broedvogels geïventariseerd. De resultaten hiervan zijn:

soort	2002	2003	2004	2005
Ooievaar	1	1	1	1
Brandgans	0	2	2	2
Smient	0	0	0	1
Kleine Plevier	5	1	2	2
Steenuil	0	0	1	0
IJsvogel	6	1	3	3
Grote Gele Kwikstaart	2	3	7	8
Europese Kanarie	0	0	2	0

Duidelijk is te zien dat de stand van de IJsvogel zich dank zij de zachte winter heeft hersteld in het Dinkelgebied. De gestage opmars van de Grote Gele Kwikstaart tekent zich eveneens duidelijk af.

Monitoring Steenuil

Voor de monitoring van de Steenuil zijn in 2003 twee telgebieden aangewezen, waar 's nachts drie tellingen zijn uitgevoerd. Een gebied bevindt zich rondom het Ringstation in Overdinkel en het tweede gebied ligt bij de steenfabriek aan de noordkant van Losser. In de volgende tabel is te zien dat de aantallen Steenuilen in deze monitoringgebieden nog steeds toenemen. Het betreft gebieden met landelijk gezien zeer hoge dichtheden.

	2003	2004	2005
Steenfabriek	7	8	9
Overdinkel	11	12	14

Telgebied Losser

Teneinde de aantalontwikkelingen van zeldzame broedvogels goed te kunnen volgen zijn telgebieden die jaarlijks geïventariseerd worden voor SOVON (Vogelonderzoek Nederland) erg nuttig. Een telgebied kan een nabij gelegen natuurgebied zijn of het werkgebied van een vogelwerkgroep dat ieder broedseizoen volledig wordt onderzocht op zeldzame broedvogels. De jaarlijkse monitoring zorgt er voor dat de gegevens vergelijkbaar zijn, mits de onderzoeksintensiteit ook jaarlijks gelijk blijft. Tot nu toe werden de meeste broedvogelgegevens verzameld via toevallige losse waarnemingen, waarbij het gevaar dreigt dat het onderzoek jaarlijks grote verschillen vertoont en dat de gegevens vaak onvolledig zijn.

De Vogelwerkgroep IVN-Losser heeft zich beraden op deze oproep en heeft tijdens de afgelopen ledenvergaderingen geleidelijk toegewerkt om van losse waarnemingen over te schakelen op het verzamelen van gegevens via een telgebied.

Door de stormachtige ontwikkelingen dit jaar met betrekking tot de vestiging van de Middelste Bonte Specht in de gemeente Losser werd besloten deze soort via telgebiedjes jaarlijks te volgen. Vergunningen en kaartmateriaal werden geregeld en een coördinator benoemd. Er was zoveel enthousiasme voor dit type onderzoek dat er ook coördinatoren voor o.a. de Steenuil, IJsvogel, Grote Gele Kwikstaart, Nachtzwaluw en Grauwe Klauwier kwamen. In overleg met SOVON werden de mogelijkheden overwogen om niet met vele kleine telgebiedjes te werken, maar om van de gemeente Losser één groot telgebied te maken. De gemeente is echter behoorlijk groot (9962 ha) en kent vele grote boscomplexen als Duivelshof, Boerskotten, Egheria, Elfterheurne, Hoge Venterink en Lutterzand,

zodat een jaarlijkse vlakdekkende inventarisatie praktisch onmogelijk is. Toch werd voor een groot telgebied gekozen, omdat de vogelaars van VWG Losser ter plaatse zeer goed bekend zijn en weten waar zich de zeldzame broedvogels ophouden. Ook kon dankzij het grote aantal actieve vogelaars worden gegarandeerd dat de jaarlijkse wijze van onderzoek gehandhaafd zou kunnen worden. Tijdens de ledenvergaderingen die plaats vonden in het gezellige Ringstation werden alle waarnemingen getoetst met behulp van de handleiding LSB en met gekleurde spelden op een grote kaart van Losser geprikt. Het grote experiment om naast het LSB-Kolonievogelonderzoek nu ook grootschalig aan het SOVON-project LSB-Zeldzame Soorten mee te gaan doen, was dus van start gegaan.

De resultaten zien er als volgt uit:

Ooievaar

Het enige paar Ooievaars in Twente heeft het nest op het dak van een woonboerderij langs de Dinkel. De 4 jongen zijn tengevolge van kou en regen gestorven.

Brandgans

Op het terrein van zandafgraving de Oelemars hebben 2 paren gebroed. Het ene nest is gepredeerd en uit het andere nest kwamen 4 jongen te voorschijn. Dit was het eerste succesvolle broedgeval in Losser.

Smient

Na een broedgeval in de Engbertsdijksvenen in 1967 is er nu voor de tweede keer in Twente een territorium van de Smient vastgesteld. Een baltsend paar verbleef tot ver in juni op de Oelemars en het vrouwtje liet zich in augustus nog steeds zien.

Kleine Plevier

Alle pioniersbiotopen zijn onderzocht. Het leverde 5 paren op, waarvan een aantal succesvolle broedgevallen. Enkele jongen konden worden geringd.

Kerkuil

In de gemeente Losser bevonden zich 18 paren Kerkuilen in nestkasten van onze vogelwerkgroep en nestkasten van Natuurmonumenten. Zie voor het volledige overzicht het Nestkastverslag 2005.

Steenuil

Dit jaar zijn alle boerderijen in de gemeente Losser onderzocht op Steenuilen. Het leverde 78 paren op. Deze gigantische klus zal niet elk jaar lukken, maar om de vijf jaar zou dit wel mogelijk moeten zijn. In de monitoringgebieden worden de Steenuilen wel jaarlijks geteld. Zie verder het Nestkastenverslag 2005.

Nachtzwaluw

Alle heidevelden zijn nagelopen op deze nachtelijke soort. Er konden 12 territoria worden gekarteerd. Zie voor verdere informatie het coördinatorenverslag.

Middelste Bonte Specht

In de kerngebieden in de gemeente Losser zijn van alle waarnemingen van deze superzeldzame soort kaarten samengesteld, die aan SOVON ter interpretatie werden opgestuurd. Uiteindelijk konden 8 territoria, waaronder succesvolle broedgevallen, worden vastgesteld. Dit is meer dan de helft van de gehele Twentse populatie. Zie voor verdere informatie het coördinatorenverslag.

IJsvogel

In de Gemeente Losser zijn 11 territoria van deze beekoeverbewoner opgespoord. Zie voor verdere informatie het coördinatorenverslag.

Grote Gele Kwikstaart

In de gemeente Losser zijn alle mogelijke locaties uitgekamd op deze beeksoort. Een groot aantal broedt in speciale nestkasten onder de bruggen over de Dinkel. In totaal zijn 29 paren geregistreerd. Een aantal paren kwam in de nestkasten tot drie broedsels en vele jongen zijn geringd. Voor het volledige overzicht zie Nestkastverslag 2005.

Grauwe Klauwier

De Grauwe Klauwier is een lastig op te sporen soort. Op een heideveld bij Stroothuizen werd 1 territorium gelokaliseerd. Zie voor verdere informatie het coördinatorenverslag.

Europese Kanarie

Het dorp Losser is een bolwerk geworden voor de Europese Kanarie. In de bebouwde kom lieten zich 7 zingende mannetjes horen. Geliefde plekken zijn combinaties van coniferen, kerkhof en kwekerij.

Coördinatorenverslag broedvogels in de Gemeente Losser 2005

Al vele jaren wordt er intensief onderzoek gedaan naar vogels in ons werkgebied. Prachtige voorbeelden hiervan zijn het ringstation, het nestkastenonderzoek naar Grote Gele Kwikstaart en uilen en het 'telgebeuren' op de Oelemars. Maar ook zeldzame broedvogelsoorten en kolonievogels worden in het kader van het SOVON-LSB project geteld. Toch bestond de behoefte uitgebreider onderzoek te doen naar broedvogels. In 2004 zijn we begonnen met een uitgebreide soortenlijst van vogels (zie tabel) waarvan we ieder jaar het aantal territoria willen vaststellen. Aan iedere soort is een soortonderzoeker gekoppeld, iemand die er voor zorgt dat uiteindelijk alle gegevens verzameld worden en worden opgeslagen in ons archief.

Soort	Soortonderzoeker
Grote Gele Kwikstaart	Leo Hassing
IJsvogel	Ben Hulsebos
Middelste Bonte Specht	Peter Waardenburg
Ooievaar	Sander Wansing
Dodaars	Rudi Lanjouw
Boomleeuwerik	Rudi Lanjouw
Nachtzwaluw	Ben Heerink en René Wijering
Kwartel	Ben Heerink en René Wijering
Grauwe Klauwier	Robert Blanke en Martin Bonte
Roodborsttapuit	Robert Blanke en Martin Bonte
Kerkuil	Bennie Egberink
Steenuil	Bennie Egberink

Omdat buiten deze vogelsoorten nog andere soorten, soortgroepen en gebieden de moeite van onderzoek waard zijn, vullen we de lijst ieder jaar naar behoefte aan. In 2004 hebben we de kat een beetje uit de boom gekeken. Het was toen nog niet duidelijk hoeveel tijd een soortonderzoek kost. Maar in 2005 hebben we Steenuil als speerpunt gekozen. Deze soort is in het hele werkgebied geteld; terwijl dit normaal gesproken alleen in enkele kleinere deelgebieden rond Overdinkel en Losser gebeurt. Het resultaat mocht er zijn.

Zoals in de lijst hieronder te zien is zijn lang niet alle soorten even moeilijk te inventariseren of zeldzaam. Er zitten ronduit algemene soorten bij. Dat de soorten toch in de lijst staan heeft te maken met hun schaarste in Losser of het zijn indicatorsoorten voor bepaalde biotopen. Voorbeelden hiervoor zijn de Fuut, waarvan verwacht mag worden dat de soort zich verder uitbreid als de Oelemars ook wordt uitgebreid. De Fuut heeft ook nieuwe broedterreinen gevonden in de vorm van een visvijver op de Luttermolen en op de schaatsbaan. Wie weet treffen we de soort in de toekomst aan als broedvogel op de Dinkel. De Dodaars is een uitstekende soort om de mate van succes van natuurontwikkelingsprojecten te meten. Als het oppervlak aan water in de broedperiode maar groot genoeg is kunnen we hem aantreffen (zie verder Dodaars)

Soortonderzoek in werkgebied Gemeente Losser

	2004	2005
Grote Gele Kwikstaart	29	29
IJsvogel	9	11
Middelste Bonte Specht	2	8
Ooievaar	1	1
Dodaars	5	5
Boomleeuwerik	6	5
Nachtzwaluw	7	12
Kwartel	7	5
Grauwe Klauwier	0	1
Roodborsttapuit	2	5

Kerkuil	18	15
Steenuil		78
Oeverzwaluw	148	95
Roek	149	169
Kleine Plevier	3	5
Fuut		7
Grauwe Gans	3	3
Europese Kanarie	2	7
Watersnip	1	0
Smient	0	1

In 2006 nemen we de zeldzamere weidevogels onder de loep. Velen kunnen zich de baltsvluchten van de Tureluur op verschillende plaatsen in Losser nog wel herinneren. Of dit anno 2006 nog zo is valt te betwijfelen. Maar in ieder geval belooft het weer een fantastisch inventarisatiejaar te worden.

In het volgende overzicht wordt van een aantal onderzochte soorten die in het jaarverslag nog niet of niet voldoende beschreven zijn verslag gedaan door de coördinatoren.

IJsvogel coördinator Ben Hulsebos

Het stroomgebied van de Dinkel is al van oudsher een kerngebied voor de IJsvogel. Landelijk gezien is het een zeldzame soort (max. 600 paar in Nederland), die in fluctuerende aantallen vooral in de oostelijke helft van ons land voorkomt. Na een strenge winter, zoals in 1996/97, zijn er nog maar weinig IJsvogels over, omdat vele vogels zich doodvlieden op het ijs om een daaronder zwemmend visje te bemachtigen. Ook voedselgebrek als het open water overal bevroren is, richt een ware slachting aan. Maar in een opeenvolgend aantal jaren met zachte winters groeit de populatie weer naar het oorspronkelijke niveau aan.

In de Gemeente Losser zijn 11 territoria van deze beekoeverbewoner opgespoord. Het opsporen van IJsvogels in de broedtijd is geen gemakkelijke opgave. Tussen 1 april en 15 mei moet er minstens een waarneming gedaan zijn van de minimaal 2 waarnemingen die vereist zijn. Juist in deze periode lijken ze van de aardbodem verdwenen te zijn.

De locaties van de territoria bevonden zich hoofdzakelijk langs de Dinkel: De Pol, Schokland, monding Snoeijinksbeek, Lutterzand, Verdeelwerk en Kampbrug. Daarnaast waren er nog territoria langs de Bethlemsbeek, de Puntbeek, op de Oelemars en in het Arboretum. Een nestvondst in de rand van een tuinvijver bij Mekkelhorst betrof het enige geconstateerde broedgeval.

Op de Oelemars heeft de IJsvogel inmiddels het speciaal voor deze vogel gegraven steilwandje ontdekt en is begonnen met proefgraven.

Middelste Bonte Specht coördinator Peter Waardenburg

Tegen het eind van het broedseizoen 2004 verscheen op de website van de Twentse vogelwerkgroep een foto van een Middelste Bonte Specht (*Dendrocopus medius*) bij een nestgat, opgenomen "ergens" oostelijk op de Oldenzaalse stuwwal. Rolf de By en Carl Derks waren de gelukkigen die deze primeur mochten noteren. Zo'n foto heeft het effect van het aansteken van een lont aan een explosief: de lont is de zoektocht en het explosief de vondst. Die werd uiteindelijk mogelijk gemaakt, omdat meegedeeld werd, dat de vogel zijn nest in een Amerikaanse eik had gebouwd.

Voor ondergetekende betekende dat, dat alle potentiële broedbossen op aanwezigheid van Amerikaanse Eiken werden onderzocht en dat resulteerde uiteindelijk in de nestvondst. De vogels waren natuurlijk al lang letterlijk gevlogen.

Tijdens de zoektocht trof ik iets westelijker op de flank van de Tankenberg een uitgevlogen jong aan, dat een niet bijster gezonde indruk maakte. De vogel kon nauwelijks van de grond omhoog komen en kon dus van zeer nabij worden waargenomen. Buiten alle bekende veldkenmerken valt dan meteen het veel kleinere snaveltje op in vergelijking met een Grote Bonte Specht. Onzeker bleef geruime tijd of dit een jong kon zijn van het door Rolf en Carl vastgestelde broedpaar, maar later bleek dit vrijwel uit te sluiten. Zodat naar alle waarschijnlijkheid in 2004 op twee plaatsen in het Eggheria/Hoge Lutte-gebied broedgevallen hebben plaatsgevonden.

Verder heb ik in 2004 geen Middelste Bonte Spechten meer waargenomen, behalve dan in het Bentheimer woud en het Samerrot (waar deze vogel al weer een paar jaar broedvogel is).

Zeer gespannen waren de verwachtingen voor 2005. In nauwe samenwerking met Rudi Lanjouw werd de coördinatie ter hand genomen voor wat betreft de inventarisatie van deze fraaie vogel. Parallel aan

onze inmiddels gestarte zoektochten liepen de inventarisaties van Rolf en Carl. We waren van meet af aan benieuwd wat wij en wat zij zouden vinden en of een en ander overeen zou komen.

Eind februari waren de zoektochten van start gegaan. Rudi nam het Boerskotten onder de loep, René Weijering tekende voor Lonnekerberg en Haagse bos en ikzelf doorzocht Smoddebos, Kocksbos, Teussink, Egheria/Tankenbergh, Hooge Lutte en Hakenberg.

In de loop van maart werden op verschillende plaatsen Middelste Bonte Spechten gezien en/of gehoord, vooral als reactie op afgespeelde territoriumzang (voorzover bij spechten van zang gesproken kan worden). Bolwerk bleek al snel het Boerskotten, dat prompt landelijke bekendheid kreeg met natuurlijk als gevolg een aardig bezoek van vogelaars. Niettemin probeerden we preciezere locaties geheim te houden, maar dat viel niet mee. Toen in de loop van maart en april de aantallen waarnemingen in en rondom het Boerskotten aardig begonnen op te lopen, waren we erg benieuwd wat er nu uiteindelijk tot broeden kwam. Onze verwachtingen waren wederom hoog gespannen. In de lager gelegen bossen (prachtige potentiële biotopen met flink wat dode eiken, een "must" voor deze specht) werden geen vogels aangetroffen. Maar in de hoger gelegen bossen op enig reliëf werden tenslotte broedparen vastgesteld: Boerskotten (en omgeving) minimaal 2 paar, Egheria 1 paar.

Toen na het broedseizoen de resultaten van hen en ons werden vergeleken met die van Rolf en Carl, bleek dat zij deels dezelfde, deels andere hadden, zodat we de balans konden opmaken:

Ten noordoosten van Oldenzaal hebben 2-3 paar gebroed (2 met zekerheid, 1 twijfelgeval).

In en om het Boerskotten hebben 2 paar met zekerheid gebroed, 1 niet geheel zeker (ofschoon een uitgevlogen jong met oude daar wel op wijst) en tenslotte kan men in nog twee gevallen van een al dan niet verlaten territorium spreken, zodat we met 4-5 broedgevallen en twee territoria kunnen vaststellen dat de Middelste Bonte Specht het in 2005 niet slecht gedaan heeft.

Rolf en Carl meldden nog territoria in het Singraven.

Dodaars coördinator Rudi Lanjouw

De Dodaars is van oudsher een vogelsoort die vooral in veengebieden broed. Bij gebrek aan veengebieden in de gemeente Losser leek het een soort die slechts op een enkele plaats in het onderzoeksgebied kon worden aangetroffen. Het is dan ook een verrassing te constateren dat deze soort gebruik maakt van de natuurontwikkelingsprojecten binnen onze gemeente. We kunnen de soort dus beschouwen als een echte opportunist die op nieuw gegraven 'poelen' goed uit de voeten kan. We konden de soort daarom aantreffen op het arboretum (1 – 2), tegenover het Arboretum (2 – 1) en Duivelshof (0 – 2). In het Lutterzand (weidepoel) en op het zandgat naast de vuilstortplaats in Overdinkel werd de soort in 2005 niet meer vastgesteld. Langs de Wijnbergen zat in het voorjaar gedurende een aantal dagen een volwassen vogel. Als dit soort weidepoelen tot het broedgebied van deze soort gaan behoren gaat de Dodaars nog een mooie toekomst tegemoet. (tussen de haakjes betreft het eerste cijfer 2004 en het tweede cijfer 2005)

Boomleeuwerik coördinator Rudi Lanjouw

De laatste jaren, vanaf 1990, heeft het aantal Boomleeuweriken in Nederland een toename laten zien. Als we dan naar het aantal paren in ons werkgebied kijken is enige teleurstelling op zijn plaats. Het aantal territoria (2004:6;2005:5) spreekt wat dat betreft boekdelen. Zeker als we de verhalen horen van wat oudere vogelaars die een gebied als het Lutterzand een eldorado voor deze soort noemden. Maar zo konden er ook in 1997 nog 12 territoria worden vastgesteld in het noorden van ons werkgebied. Mogelijk dat de vegetatie te veel verruigd is waardoor de korte grazige vegetaties, die de soort prefereert, zijn verdwenen. Misschien kan de Boomleeuwerik in de toekomst profiteren van natuurontwikkelingsprojecten en het vrijzetten van Jeneverbes vegetaties. In ieder geval reden genoeg om de soort op de voet te blijven volgen.

Grauwe Klauwier en Roodborsttapuit coördinatoren Robert Blanke en Martin Bonte

Dat we voor deze beide vogels hebben gekozen ligt voor de hand omdat beide soorten in nagenoeg dezelfde biotoop broeden. Deze biotoop bestaat hoofdzakelijk uit heide. Deze heidegebieden van enige omvang zijn in de gemeente Losser maar op enkele plaatsen te vinden namelijk: Stroothuizen, Punthuizen en Beuningerachterveld. De datumgrens van inventarisatie van de Grauwe Klauwier loopt van 20 mei tot 20 juli. Die van de Roodborsttapuit van 15 maart tot 15 juli. In deze periode werden er van de Grauwe Klauwier de volgende waarnemingen gedaan

30 mei 1 man, baltsend/zingend, Stroothuizen.

31 mei 1 man, Stroothuizen.

12 juni 1 man, Stroothuizen.

Een vrouwtje of jong werd niet gezien zodat van een broedgeval zeer waarschijnlijk geen sprake is.

Van de Roodborsttapuit werden er in alle drie gebieden vogels langere tijd waargenomen. Stroothuizen, 1 à 2 paar waarvan 1 paar met jongen.

Punthuizen, verscheidende Roodborsttapuiten gezien maar niet met jongen (broedverdacht).

Beuningerachterveld, 2 paar waarvan 1 paar broedverdacht en 1 paar met jongen.

Nachtelijke escapades: Nachtzwaluwen zoeken   coördinator Ben Heerink

In het kader van het onderzoek naar minder algemene soorten, hebben ondergetekende en René Wijering op zich genomen om de Nachtzwaluw binnen de gemeentegrenzen van Losser in kaart te brengen. Die zijn vrijwel alleen 's nachts actief. Dat betekent in de praktijk dat je, juist in de tijd dat de avonden op zijn langst zijn, heel laat op pad moet gaan om ze te scoren. Da's bepaald geen sinecure als je tot een uurtje of 1 (of later) doorgaat en de andere ochtend om uiterlijk 08.00 uur weer bij je werkgever wordt verwacht! Maar het is wel heel leuk om te doen want een roepende Nachtzwaluw maakt meestal veel emotie los bij een vogelaar. Een geheimzinnige nachtvogel met relatief grote ogen en ongelooflijk goed gecamoufleerd. Je zou er bij wijze van spreken boven op kunnen stappen zonder het beestje ook maar te hebben gezien! En dan die nachtelijke levenswijze met de geheimzinnige geluiden en een foerageergedrag waarbij met wijd opengesperde bek nachtvinders en andere vliegende insecten worden verschalkt.

Daarnaast is er af en toe in het donker sprake van bijzondere ontmoetingen en één daarvan wil ik u niet onthouden. Vaak moet een gebied laat op de avond of vroeg in de nacht bezocht worden om in 't pikkedonker de zo gewenste Nachtzwaluw op te sporen. Zo ook in de zomer van 2005 toen we met drie personen (ook Rudi Lanjouw was van de partij) om ongeveer 11.30 bij de Judithoeve ons geluk beproefden. Maar onze aanwezigheid bleef niet onopgemerkt. De erfhond van de boer had natuurlijk heel snel door dat er ongewenste bezoekers in de buurt waren. En snel daarna bleek dat ook de boer en boerin zich afvroegen wat die snoeshanen daar wel uitvoerden. Na het nodige verbale geweld waarbij werd bedreigd met harde maatregelen als we niet snel zouden oprukken, waarbij de komst van de politie en het op ons afsturen van de genoemde hond nog zo ongeveer de minste waren, werd het tijd voor actie. Omdat men ons in het donker niet kon zien leek het Rudi maar het beste om vanuit het duister tevoorschijn te komen om deze beste mensen gerust te stellen. Toen bleek dat 1 van de kinderen van het boerenechtpaar een leerling was geweest van Rudi, en men zich hem als leraar nog goed herinnerde, was het ijs snel gebroken en was de verdere inventarisatie geen probleem meer. Jammer genoeg was onze moeite daar voor niets omdat we in de omgeving van het Snippert en het Haagse Bos niets hebben gevonden. Maar vooral in het Lutterzand en Beuningerachterveld hadden we wel succes (zie voor de resultaten elders in dit verslag). En gelukkig wonen daar niet direct boeren die meteen van plan zijn de hond op je af te sturen!

Ooievaar   coördinator Sander Wansing

Een zeer tot de verbeelding sprekende vogel is zeker de Ooievaar. Zelfs niet-vogelaars herkennen deze vogel direct. Sinds het voorjaar van 1994 staat er een kunstnest op een woonboerderij aan de Schoklandweg in Losser waarop ieder jaar door Ooievaars gebroed wordt. Toen in 1994 Ooievaar Dirk (1301) met de nestbouw begon, was het meer dan 60 jaar geleden dat er voor het laatst een Ooievaar in Twente gebroed had. Bij de landelijke tellingen uit 1939 en 1950 wordt al geen melding meer gemaakt van het voorkomen (laat staan broeden) van Ooievaars in Twente. Twente is nooit echt een gebied voor Ooievaars geweest. Het Losserse koppel is dan ook een geweldige opsteker voor het herintroductieproject van de Ooievaars, dat in de jaren zeventig van de vorige eeuw is gestart. Wel is de laatste jaren duidelijk geworden dat de Losserse Ooievaars zeker een bepaalde invloed ondervinden van de grote groepen Ooievaars net over de grens (dierentuin Rheine en dierentuin Münster). We kunnen misschien wel zeggen dat we op het raakvlak zitten van de invloedsferen van buitenstations als Gorssel en de Wijk en de Duitse dierentuinen in Rheine en Münster. Jonge Ooievaars, in Losser geboren, hebben ondertussen succesvol gebroed in de omgeving van Staphorst, in Rheine en in Münster. Echter ondanks het feit dat we van alle kanten Ooievaars kunnen verwachten en deze zich ook daadwerkelijk in grote getale bij het nest melden, is het tot nu toe nog niet tot een tweede of derde broedpaar in de omgeving gekomen. In 2005 gebeurde het dat zelfs drie, zeer brutale, Ooievaars op het dak van de woonboerderij landen en naast het broedende paar gingen staan. Natuurlijk leidde dit weer tot ruzie, een jaarlijks terugkerend fenomeen. Losser is er wel op voorbereid met tenminste drie nestpalen in de directe omgeving, maar vooralsnog moeten we het met één broedpaar doen. In 2005 was het voor de Ooievaars een dramatisch jaar. Vier jonge Ooievaars stierven in het nest in de eerste drie weken na het uitkomen. Ondanks deze tegenslag mogen we er trots op zijn dat sinds 1994 negenentwintig jonge Ooievaars zijn uitgevlogen vanaf de Schoklandweg.

Braakballenonderzoek 2003 t/m 2005

Onderzoeker: Ger Snaak, Hardenberg

In de tabellen op pagina 38 en 39 zijn de resultaten van het braakballenonderzoek van 2003 t/m 2005 samengevat. De braakballen werden verzameld tijdens de controles van de uilenkasten in het werkgebied van de vogelwerkgroep Losser. Van 2005 zijn nog niet alle gegevens binnen, gegevens die nog binnen komen zullen in het jaarverslag van 2006 worden opgenomen.

Opvallend over de laatste 3 jaar is dat de toch algemene Huismuis bijna niet voorkomt op de menulijst van de Kerkuil. Waarschijnlijk wordt in de broedtijd, wanneer er door ons de braakballen verzameld worden, door de Kerkuil alleen maar buiten gejaagd.

Er werden drie zeldzamere muizensoorten gedetermineerd, t.w. Waterspitsmuis, Veldspitsmuis en de gewone Bosspitsmuis. *(deze soorten zijn vetgedrukt in de tabel)*

De gewone Bosspitsmuis komt op de zandgronden van Twente maar weinig voor, het is een muizensoort die te vinden is in de wat nattere gebieden in Nederland.

De Waterspitsmuis is te vinden langs watergangen en is daar vrij zeldzaam.

Van de Veldspitsmuis was voor enkele jaren nog niet veel bekend in Twente. Ger Snaak is al enkele jaren bezig om met behulp van braakballenonderzoek en het vangen met life traps meer inzicht te krijgen in het voorkomen van deze Spitsmuizensoort.

Het lijkt er op dat de Veldspitsmuis zich aan het uitbreiden is, maar er worden ook braakballen aangeboden uit nog niet onderzochte gebieden.

Het aantal vogels dat te vinden is in de braakballen is te verwaarlozen, de Kerkuil is in ons werkgebied duidelijk een muizenjager.

Met 1266 stuks staat de Veldmuis op nummer 1 wat betreft de meest gevangen prooi, gevolgd door de Bosspitsmuis als goede tweede met 991 exemplaren. De Bosspitsmuis is echter beduidend lichter dan de Veldmuis, de Veldmuis is daarom als voedselbron de belangrijkste prooi. Alleen in goede veldmuisjaren komen er vervolglegels voor.

Braakballen uitpluizen tijdens de vogelaarsavond in de bibliotheek in Losser

	Loth	Haarman	Losserhof	Rengerink	Moleman	Vrijkotte	Haarhuis	Eiferink	Krabbe	Beun	Gunneman	Loos	Kromhof	Sombekke	
2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	Totaal
Soort/Locatie/ jaar	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
Veldmuis	22	17	53	116	42	131	53	4	90	5	49	9	14	27	632
Rosse woelmuis	3	3	13	11		5	4	2	1			5		6	53
Aardmuis	2	1	15	3		42		4	6		6	2		5	86
Bosmuis	28	29	16	38	36	34	38	23	3	1	9	24	1	34	314
Huismuis							1						1		2
Dwergmuis		1	6		1	1	2	1	1						13
Veldspitsmuis			1	13	2	11									27
Huisspitsmuis	2	4	2	11	5	6		2	1		21				54
Dwergspitsmuis		1	6	4	3	6		1	2		1		4		28
Twee kl. Bosspitsmuis	34	21	57	60	57	117	8	66	41	3	51	10	9	44	578
Bosspitsmuis						6									6
Bosspitsmuis spec		3	1	2		1	1	2			1			1	12
Waterspitsmuis					2	3			1					1	7
Woelrat	1	3					1		1						6
Bruine rat		1						1				1			3
Mol															0
NN				1											1
Vogel spec					1				2		1		1		5
Kever spec.						1									1
totaal	92	84	170	259	149	364	108	106	149	9	139	51	30	118	1828

	Haarman	Rengerink	Vrijkotte	Haarhuis	Eiferink	Ter Denge	Boers	Snippert	Hobbelink	Lucassen	Oldekamp					
2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004					
Soort/Locatie/ jaar	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004					Totaal
Veldmuis	24	21	147	41	22	26	5	86	44	41	12					469
Rosse woelmuis	2	2	10	1		2		9		2						28
Aardmuis	2		18		2	7	1	29	9	2	3					73
Bosmuis	15	8	25	13	2	19	7	8	19	31	1					148
Huismuis																0
Dwergmuis									2	3	1					6
Veldspitsmuis		1	6					3	2		1					13
Huisspitsmuis	11		2		3	7			3	9						35
Dwergspitsmuis			2			1		6		4	1					14
Twee kl. Bosspitsmuis	19	11	171		23	23		48	28	18	5					346
Bosspitsmuis				7		1	1									9
Bosspitsmuis spec	1		4													5
Waterspitsmuis			2													2
Woelrat	3		1		1	1			1							7
Bruine rat	1			1	1	1				1						5
Mol				1					1							2
NN																0
Vogel spec										1						1
Kever spec.			1	1												2
totaal	78	43	389	65	54	88	14	189	109	112	24					1165

	Beun	Kromhof	Hobbelink	Hamsink	Steenfabriek	Wonniger												
2005	2005	2005	2005	2005	2005	2005												
Soort/Locatie/ jaar	2005	2005	2005	2005	2005	2005												Totaal
Veldmuis	16	2	43	69	13	22												165
Rosse woelmuis	2		2	4	1													9
Aardmuis	1		7	13	4	2												27
Bosmuis	5		14	8	12	10												49
Huismuis																		0
Dwergmuis			1															1
Veldspitsmuis			1	2														3
Huisspitsmuis			3		2	1												6
Dwergspitsmuis				2	1													3
Twee kl. Bosspitsmuis	2	1	16	24	10	14												67
Bosspitsmuis			2															2
Bosspitsmuis spec		2			1	2												5
Waterspitsmuis				1														1
Woelrat																		0
Bruine rat	1		1															2
Mol																		0
NN																		0
Vogel spec	1																	1
Kever spec.																		0
totaal	28	5	90	123	44	51												341

Braakballen van de Kerkuil (bron: Kerkuilen Werkgroep Nederland, www.uilen.org)

Nachtvlinderinventarisatie op het VRS Conings in Overdinkel.

Van augustus 2004 tot en met november 2005 zijn er op het VRS Conings in Overdinkel met een lichtval nachtvlinders gevangen. De lichtval bestaat uit een metalen kast met een trechter met kleine opening; met daarbovenop 3 witte kunststofplaten met in het midden een kleine UV-lamp. De nachtvlinders worden door het UV-licht aangetrokken, vliegen tegen de kunststofplaten en vallen via de trechter in de kast. In deze kast zijn enkele lege eierenbakjes geplaatst waarin de gevangen nachtvlinders zich kunnen verschuilen. De lichtval wordt 's avonds opgesteld en de volgende morgen worden de nachtvlinders verzameld, gedetermineerd en weer vrij gelaten.

Het aantal nachten dat er gevangen is, is te zien in onderstaande tabel.

	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November
2004					18	5	1	
2005	1	1	10	20	23	15	6	1

Tabel 1 aantal vangdagen per maand

In de maanden december t/m maart is niet gevangen, waardoor nachtvlinders die in deze periode vliegen, ontbreken in de lijst met waargenomen soorten. Ook in de maanden april, mei en november is er slechts één keer gebruik gemaakt van de lichtvalkast. In de toekomst willen we in de maanden dat er niet of slechts één keer gevangen is de lichtval wat vaker opstellen om te zien wat voor soorten er dan nog vliegen. Voorwaarde is wel dat de nachten niet te koud zijn en er niet te veel wind staat voor de nachtvlinders om nog te vliegen. Op slechts een enkeling na zijn de micro's die gevangen zijn niet gedetermineerd. Voor het op naam brengen van de micro's ontbreekt nog een goed naslagwerk en microscoop.

In totaal zijn er tot nu toe 165 soorten gevangen; een aantal dat in de komende jaren nog fors kan toenemen. Twee soorten, t.w. Roodweeskind en Dennenpijlstaart (rups) zijn niet in de lichtval gevangen, deze zijn eveneens in de tabel 2 opgenomen. Alle gegevens zijn opgestuurd naar de Vlinderstichting.

Onderstaand de gegevens van 2004 en 2005

Soort									
Latijnse naam	Nederlandse naam	2004	2005	Latijnse naam	Nederlandse naam	2004	2005		
1 Abrostola triplasia	Donker brandnetelkapje	0	1	84 Hylaea prasinaria	Rode dennenspanner	0	1		
2 Acronicta psi	PSI-uil	0	1	85 Hyloicus pinastri	Dennepijlstaart	0	1		
3 Acronicta rumicis	Zuringvlinder	0	1	86 Hypena proboscidalis	Bruine snuituil	3	16		
4 Agripis aurantiaria	Najaarsspanner	0	1	87 Idaea aversata	Grijze stipspanner	0	2		
5 Agrotis clavis	Geogde worteluil	0	58	88 Idaea biselata	Schildstipspanner	0	3		
6 Agrotis exclamationis	Gewone worteluil	3	21	89 Idaea dimidiata	Vlekstipspanner	0	6		
7 Agrotis ipsilon	Grote worteluil	0	1	90 Idaea emarginata	Geblokte stipspanner	1	1		
8 Agrotis puta	Putta-uil	5	4	91 Idaea fuscovenosa	Dwergstipspanner	0	1		
9 Agrotis segetum	Gewone velduil	0	2	92 Ipimorpha retusa	Heremietuil	0	1		
10 Agriphila tristella	Agriphila tristella	0	98	93 Lacanobia contigua	Geogde w-uil	0	1		
11 Amphipoea oculatea	Roodbruine vlekkuil	1	1	94 Lacanobia w-latinum	Brede-w-uil	0	1		
12 Amphipyra pyramidea	Piramidevlinder	10	11	95 Laconobia oleracea	Groenteuil	0	3		
13 Amphipyra tragopogonis	Boksbaardvlinder	5	0	96 Laconobia thalassina	W-uil	0	2		
14 Apamea remissa	Grauwe grasuil	0	4	97 Ligdia adustata	Aangebrande spanner	1	16		
15 Apamea lithoxylaea	Bleke grasworteluil	0	1	98 Lomaspilis marginata	Gerande spanner	0	4		
16 Apamea monoglypha	Graswortelvlinder	0	2	99 Luperina testacea	Gewone grasuil	114	280		
17 Apamea unanimitis	Rietgrasuil	0	1	100 Lycophatia porphyrea	Granietvlinder	0	2		
18 Apoda limacodes	Slakrups	0	3	101 Lytmantria dispar	Plakker	0	1		
19 Arctia caja	Grote beervlinder	0	1	102 Macaria liturata	Gerimpelde spanner	0	1		
20 Autographa gamma	Gammauil	63	50	103 Macaria notata	Klaverblaadje	0	2		
21 Axylia putris	Houtspaander	1	1	104 Mamestra brassicae	Kooluil	0	1		
22 Biston strataria	Vroege spanner	0	1	105 Mesapamea secalis	Halmrupsvlinder	8	3		
23 Bupalus piniaria	Dennenspanner	0	1	106 Mesoligia furuncula	Zandhalmuiltje	0	9		
24 Cabera pusaria	Witte grijsbandspanner	1	2	107 Mesoligia literosa	Duinhalmuiltje	0	1		

	Latijnse naam	Nederlandse naam	2004	2005		Latijnse naam	Nederlandse naam	2004	2005
25	Campaea margarita	Appeltak	2	3	108	Mesoleuca albicillata	Brummelspanner	3	0
26	Camptogramma bilineata	Gestreepte goudspanner	0	5	109	Mythimna albipuncta	Witstipgrasuil	0	1
27	Catocala nupta	Rood weeskind	2	2	110	Mythimna conigera	Eenstreepgrasuil	1	0
28	Charanyca trigrammica	Drielijnuil	0	2	111	Mythimna impura	Stompvleugelgrasuil	0	12
29	Chloroclysta truncata	Schimmelspanner	1	1	112	Mythimna pallens	Bleke grasuil	2	1
30	Chloroclystis v-ata	V-dwergspanner	0	1	113	Naenia typica	Splinterstreep	6	13
31	Clostera curtula	Kleine wapendrager	1	0	114	Noctua comes	Volgeling	8	10
32	Colotois pennaria	Gepluimde spanner	0	7	115	Noctua fimbriata	Breedbandhuismoeder	1	4
33	Colostygia pectinataria	Kleine groenbandspanner	0	3	116	Noctua interjecta	Kleine huismoeder	1	8
34	Cosmia trapezina	Hyena	6	5	117	Noctua janthina	Kleine breedbandhuismoeder	11	7
35	Comibaena bajularia	Gevlekte zomeruil	0	1	118	Noctua pronuba	Huismoeder	79	75
36	Cucullia umbratica	Grauwe monnik	0	1	119	Nonagra typhae	Lisdoddeboorder	0	1
37	Crocallis elinguaris	Kortzuiger	0	3	120	Notodonta dromedarius	Dromedaris	0	4
38	Cymatophorima diluta	Eiken-orvlinder	0	1	121	Nymphula nymphaeata	(Bruin) Waterleliemotje	0	9
39	Cyclophora linearis	Gele oogspanner	0	1	122	Ochropleura plecta	Haarbos	21	29
40	Cyclophora punctaria	Gestippelde oogspanner	1	2	123	Oligia fasciuncula	Oranjegeel halmuiltje	0	4
41	Diachrysis chrysis	Koperuil	0	22	124	Oligia strigilis	Gelobd halmuiltje	0	1
42	Diacrisia sannio	Roodbandbeer	0	1	125	Opisthograptis luteolata	Hagedoornvlinder	1	2
43	Diaphora mendica	Mendicabeer	0	4	126	Orgyia antiqua	Witvlakvlinder	1	1
44	Diarsia mendica	Variabele breedvleugeluil	0	43	127	Orthosia cerasi	Tweestreepvoorjaarsuil	0	3
45	Diarsia rubi	Gewone breedvleugeluil	0	3	128	Orthosia cruda	Kleine voorjaarsuil	0	3
46	Drepana falcataria	Berkeneenstaart	0	1	129	Orthosia gothica	Nunvlinder	0	18
47	Drepana binaria	Gele eenstaart	1	110	130	Parapoynx stragnata	Parapoynx stragnata	1	0
48	Dypterygia scabriuscula	Vogelwiekje	0	11	131	Parapoynx stratiotatum	Parapoynx stratiotatum	0	1
49	Ecliptopera silaceata	Marmerspanner	0	1	132	Pelosia muscerda	Muisbeertje	0	2
50	Ectropis bistortata	Gewone spikkelspanner	0	1	133	Peribatodes rhomboidaria	Taxusspikkelspanner	2	35
51	Ennomos erosaria	Gehakkelde spanner	0	25	134	Perizoma affinitatum	Koekoeksbloemspanner	0	5
52	Eilema complana	Streepkokerbeertje	0	1	135	Perizoma alchemillata	Hennepnetelspanner	0	4
53	Eilema lurideola	Kokerbeertje	2	57	136	Phalera bucephala	Wapendrager	0	14
54	Eilema griseola	Gladbeertje	0	17	137	Pheosia gnoma	Berkebrandvlerkvlinder	0	2
55	Ematurga atomarie	Gewone heispanner	0	1	138	Pheosia tremula	Populierebrandvlerkvlinder	0	1
56	Ennomos autumnaria	Iepentakvlinder	0	1	139	Phlogophora meticulosa	Agaatvlinder	0	2
57	Epione repandaria	Puntige zoomspanner	0	1	140	Phragmatobia fuliginosa	Kleine beer	8	8
58	Epirrita autumnata	Novemberspanner	0	1	141	Pleuroptya ruralis	Netelot	3	19
59	Epirrita dilutata	Herfstspanner	0	4	142	Polia nebielosa	Marmereuil	0	1
60	Epirrhoe alternata	Gewone bandspanner	0	5	143	Protodeltote pygarga	Donkere marmereuil	0	1
61	Erannis defoliaria	Grote wintervlinder	0	14	144	Pterostoma palpina	Snuitvlinder	0	1
62	Eulithis pyraliata	Gele agaatspanner	0	6	145	Ptilodon capucina	Kroonvogeltje	2	1
63	Eupithecia assimiliata	Hopdwergspanner	0	1	146	Rivula sericealis	Stro-uiltje	1	3
64	Eupithecia centaureata	Zwartvlekdwergspanner	0	1	147	Rusina ferruginea	Randvlekuil	0	1
65	Eupithecia pussilata	Jeneverbesdwergspanner	0	1	148	Rhyacionia buoliana	Dennelotvlinder	0	1
66	Eupithecia simplicata	Meldedwergspanner	0	1	149	Scopula floslactata	Roomkleurige stipspanner	0	3
67	Eupithecia succenturiata	Witvlakdwergspanner	0	1	150	Scopula immutata	Bosspanner	1	0
68	Euproctis chry sorrhuea	Bastaardsatijnvlinder	2	1	151	Scopula nigropunctata	Zwartstipspanner	0	6
69	Euproctis similis	Donsvlinder	1	8	152	Spilosoma lubricipeda	Witte tijger	0	4
70	Eupsilia transversa	Wachtervlinder	0	1	153	Spilosoma luteum	Gele tijger	0	15
71	Eurrhpara hortulata	Brandnetelot	0	8	154	Thera britannica	Schijn-sparspanner	0	1
72	Euthrix potatoria	Rietvink	0	2	155	Thera juniperata	Jeneverbessspanner	1	1
73	Euxoa cursoria	Variabele worteluil	0	4	156	Tholera decimalis	Gelijnde grasuil	0	2
74	Euxoa nigricans	Rookkleurige worteluil	0	1	157	Thumata senex	Rondvleugelbeertje	0	1
75	Geometra papilionaria	Zomervlinder	0	2	158	Timandra comae	Lievaling	1	17

	Latijnse naam	Nederlandse naam	2004	2005		Latijnse naam	Nederlandse naam	2004	2005
76	Habrosyne pyritoides	Vuursteenvlinder	0	1	159	Tortrix viridana	Groene eikenbladroller	0	1
77	Hadena rivularis	Gevorkte silene-uil	0	1	160	Xanthorhoe ferrugata	Vierbandspanner	0	5
78	Hepialus sylvina	Oranje wortelboorder	3	4	161	Xanthorhoe fluctuata	Zwartbandspanner	1	3
79	Herminia nemoralis	Herminia nemoralis	0	2	162	Xanthorhoe spadicearia	Bruine vierbandspanner	0	2
80	Hoplodrina ambigua	Zuidelijke stofuil	0	4	163	Xestia c-nigrum	Zwarte c-uil	28	12
81	Hoplodrina octogenaria	Gewone stofuil	0	14	164	Xestia triangulum	Driehoekuil	0	9
82	Hydraecia micacea	Aardappelstengelboorder	5	3	165	Xestia xanthographa	Vierkantvlekkuil	7	20
83	Hydriomena furcata	Variabele spanner	0	1					
							Totaal	434	1466

Tabel 2: resultaten 2004 en 2005

Vuursteenvlinder

Wapendrager

Roodweeskind

Dagvlinders en libellen op de Oelemars

Soort	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Geelsprietdikkopje	200	90	39	43	1	111	8	6	11	5		9
Zwartsprietdikkopje	300	681	370	197	1	68	3	26	94	75	155	189
Groot dikkopje	3	34	14	1			4	2		2		
Citroenvlinder	3	53	41	5	7	3	2	6	76	27	36	22
Groot koolwitje	4	7	1		7	1	2	2	4	10	7	8
Klein koolwitje	95	302	190	29	2	36	77	77	75	130	59	145
Klein geaderd witje	44	94	19	1	1	11	8	18	9	11	10	17
Oranjetipje	3	27	6		1		7	1	1	2	1	7
Oranje luzernevl.					1							
Groentje												1
Bruine eikepage										3		
Eikepage	3	13				2			1			
Kleine vuurvlinder	42	352	27	1	6	39	20	9	6	18	19	2
Bruine vuurvlinder		1	2									
Icarusblauwtje	63	85	10	88	11	19	2	120	16	24	26	46
Boomblauwtje	1		4			3	1	1	2	5	5	5
Grote weerschijnvlinder			1									1
Kleine ijsvogelvl.		1										
Gehakelde Aurelia	14		5				2	7	1	3	6	6
Atalanta	14	17	16	7	2	11	7	14	18	29	7	20
Grote Vos						1						
Distelvlinder		20	26				5		28	54	3	
Kleine vos	32	144	125	45		4	67	3	104	176	3	16
Dagpauwoog	1	398	52	10	2	1	18	22	104	18	1	2
Landkaartje	1	31	6	2		9	5	87	45	38	22	17
Hooibeestje	2		2	10	17	1		16	6	8	19	9
Bont zandoogje	1	3	1			2	1	23	12	12	48	41
Argusvlinder	3	1		5	2		23	26	21	2		
Koevinkje	200	89	168	208	4	108	44	33	89	278	50	111
Bruin zandoogje	303	338	151	28	8	66	87	45	63	24	29	46

Het Groentje was een nieuwe soort voor de Oelemars. De zeldzame Grote weerschijnvlinder werd voor de tweede keer op de Oelemars waargenomen. Het jaar 2005 was een matig vlinderjaar.

Overzicht libellen op de Oelemars

Soort	2001	2002	2003	2004	2005
Weidebeekjuffer	x	x	210	38	52
Houtpantserjuffer					1
Lantaarntje	x	x	77	78	273
Vuurjuffer	x	x	2	7	36
Watersnuffel	x	x	61	21	18
Azuurwaterjuffer	x			8	11
Kleine roodoogjuffer			7		
Breedscheenjuffer			7	10	62
Gewone oeverlibel	x	x	75	39	72
Blauwe glazenmaker	x			1	4
Bruine glazenmaker	x	x	7	1	2
Plasrombout	6	5	8	3	23
Grote keizerlibel	x	x	11	1	2
Metaalglanslibel					3
Viervlek		x			
Platbuik		x	1	1	7
Paardenbijter	x		5	5	6
Zwervende heidelibel			41		
Bloedrode heidelibel			2	1	9
Bruinrode heidelibel				3	3
Steenrode heidelibel			2		
Zwarte heidelibel				1	

Nieuwe soorten voor de Oelemars waren Houtpantserjuffer en Metaalglanslibel. De aantallen libellen namen dit jaar zienderogen toe.

Waarnemingen op de Oelemars t/m 2005 (de kruisjeslijst)

x = dit jaar nieuw

Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code
Parelduiker	x	x											Z
Roodkeelduiker								x		x		x	Z
Dodaars	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	WA
Fuut	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Roodhalsfuut				x	x	x	x		x	x	x		WA
Geoorde Fuut			x	x	x	x	x	x	x	x			WA
Aalscholver	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Roerdomp												x	ZZ
Kleine Zilverreiger				x	x				x		x		Z
Grote Zilverreiger	x						x	x		x	x		WA
Koereiger							x						ZZ
Blauwe Reiger	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Flamingo							x						ZZ
Zwarte Ooievaar								x	x				Z
Ooievaar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Knobbelzwaan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Wilde Zwaan	x	x	x								x	x	WA
Kleine Zwaan		x	x	x							x	x	WA
Zwarte Zwaan		x	x										ZZ
Grote Canadese Gans			x	x	x	x	x		x				WA
Brandgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Rotgans			x	x	x						x	x	WA
Grauwe Gans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Kolgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Dwerggans													x
Taigarietgans											x		ZZ
Toendrarietgans	x	x	x								x	x	WA
Kleine Rietgans		x											x
Nijlgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Indische Gans			x	x	x	x	x		x	x		x	WA
Casarca				x	x	x					x		Z
Mandarijneend	x	x	x		x						x		WA
Carolinaeend	x	x									x		Z
Bergeend		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
Smient	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Krakeend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Wintertaling	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	A
Wilde Eend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Pijlstaart	x	x	x	x	x					x	x	x	A
Zomertaling			x	x	x	x	x		x	x	x		WA
Slobeend	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	A
Krooneend					x								ZZ
Tafeleend	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	A
Kuifeend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Toppereend								x		x			Z
Witoogeend	x	x		x							x	x	Z
Ijseend												x	ZZ
Grote Zee-eend											x		ZZ
Brilduiker	x	x	x	x	x						x	x	WA

Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code	
Nonnetje	x	x	x	x							x	x	x	WA
Middelste Zaagbek				x								x		Z
Grote Zaagbek	x	x	x	x	x					x	x	x	x	WA
Zeearend		x												ZZ
Wespendief					x	x	x	x	x	x		x		WA
Zwarte Wouw				x	x	x			x					Z
Rode Wouw			x	x	x	x				x	x	x		WA
Bruine Kiekendief		x		x	x	x	x		x	x	x	x		WA
Blauwe Kiekendief	x	x	x	x	x					x	x	x	x	WA
Havik			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Sperwer	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Buizerd	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Ruigbootbuizerd		x												ZZ
Visarend				x	x	x	x	x	x	x	x	x		WA
Torenavalk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Smelleken			x	x	x	x	x			x	x	x	x	WA
Boomvalk					x	x	x		x	x	x	x		WA
Slechtvalk				x	x				x	x				WA
Roodpootvalk						x								ZZ
Patrijs	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Kwartel					x	x		x						Z
Fazant	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Waterral		x	x	x	x						x	x		WA
Waterhoen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Meerkoet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Kraanvogel			x	x	x	x					x	x	x	WA
Kluut									x					ZZ
Scholekster		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		A
Kleine Plevier			x	x	x	x	x	x	x	x				A
Bontbekplevier				x			x		x	x	x			WA
Goudplevier			x	x	x					x	x	x	x	WA
Zilverplevier					x	x				x	x	x		WA
Morinelplevier										x				ZZ
Kievit	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Kanoet					x				x					Z
Drieteenstrandloper				x	x	x								Z
Kleine Strandloper									x	x	x			Z
Temmincks Strandl.					x	x			x	x				Z
Krombekstrandloper						x	x		x	x	x			WA
Bonte Strandloper			x	x	x	x	x		x	x	x	x		WA
Kemphaan			x		x	x	x		x	x	x	x		WA
Bokje	x		x								x	x		WA
Watersnip		x		x	x	x	x			x	x	x	x	WA
Houtsnip				x						x	x			Z
Poelsnip											x			ZZ
Grutto				x	x	x	x	x	x					WA
Regenwulp				x	x	x				x	x	x		WA
Wulp	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		A
Zwarte Ruiter					x	x	x		x	x		x		WA
Tureluur				x	x	x	x		x	x	x			WA
Groenpootruiter				x	x	x	x	x	x	x	x	x		WA
Witgat		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A

Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code
Bosruiter				x	x	x		x	x	x		x	WA
Oeverloper				x	x	x	x	x	x	x		x	A
Steenloper					x								ZZ
Kleine Jager										x			ZZ
Dwergmeeuw		x			x				x	x		x	WA
Kokmeeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Zwartkopmeeuw			x					x	x	x			Z
Stormmeeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Kleine Mantelmeeuw		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		A
Grote Mantelmeeuw		x			x			x	x				Z
Zilvermeeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Geelpootmeeuw		x											ZZ
Pontische Meeuw					x			x				x	Z
Dwergstern						x							ZZ
Visdief					x	x	x		x	x			WA
Zwarte Stern			x		x	x	x	x	x		x		WA
Holenduif	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Houtduif	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Turkse Tortel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Zomertortel					x	x	x	x	x	x			WA
Koekoek					x	x	x	x	x				WA
Kuifkoekoek				x									ZZ
Steenuil		x		x								x	Z
Ransuil			x	x		x	x	x	x				WA
Bosuil	x	x	x				x					x	WA
Velduil										x			ZZ
Gierzwaluw					x	x	x	x	x	x			A
IJsvogel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Hop										x			ZZ
Draaihals									x				Z
Kl. Bonte Specht	x		x	x	x				x	x		x	WA
Gr. Bonte Specht	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Groene Specht	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Zwarte Specht		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
Boomleeuwerik				x	x	x				x	x	x	WA
Veldleeuwerik	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Strandleeuwerik			x							x	x		Z
Oeverzwaluw				x	x	x	x	x	x	x	x		ZA
Boerenzwaluw				x	x	x	x	x	x	x	x		ZA
Huiszwaluw					x	x	x	x	x	x	x		A
Boompieper				x	x	x			x	x	x		WA
Graspieper	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Waterpieper	x		x	x	x				x	x	x	x	WA
Oeverpieper				x							x		Z
Roodkeelpieper										x		x	Z
Duinpieper									x				ZZ
Gele Kwikstaart				x	x	x	x	x	x	x			A
Noordse Kwikstaart					x	x	x						Z
Gr. Gele Kwikstaart	x		x	x	x	x			x	x	x	x	A
Witte kwikstaart	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Rouwkwikstaart				x									ZZ
Pestvogel											x		ZZ

Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code
Winterkoning	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Heggenmus	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Roodborst	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Nachtegaal				x	x	x							Z
Zwarte Roodstaart			x	x	x	x	x		x	x	x	x	WA
Gekraagde Roodst.				x	x	x	x	x	x				WA
Paapje					x	x	x			x	x	x	WA
Roodborsttapuit			x	x		x	x			x	x	x	WA
Tapuit				x	x	x	x	x		x	x	x	WA
Beflijster										x	x		Z
Merel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Kramsvogel	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	A
Zanglijster		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Koperwiek	x	x	x	x	x	x				x	x	x	A
Grote Lijster	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Rietzanger									x				ZZ
Sprinkhaanzanger					x	x							Z
Bosrietzanger					x	x	x	x					WA
Kleine Karekiet				x	x	x	x	x	x				A
Spotvogel					x	x	x	x					WA
Braamsluiper				x	x	x	x	x	x				A
Grasmus					x	x	x	x	x	x	x		A
Tuinfluitier					x	x	x	x	x				A
Zwartkop				x	x	x	x	x	x	x	x		A
Tijftjaf			x	x	x	x	x	x	x	x	x		ZA
Fitis				x	x	x	x	x	x	x			ZA
Goudhaan	x	x		x	x	x			x	x	x	x	A
Vuurgoudhaan		x	x		x	x							Z
Grauwe Vliegenvang.					x	x		x					Z
Bonte Vliegenvanger				x	x	x		x					Z
Buidelmees				x	x					x			Z
Staartmees	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Glanskop	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	A
Matkop	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
Kuifmees	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		A
Zwarte Mees				x	x	x	x		x	x	x	x	WA
Pimpelmees	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Koolmees	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Boomklever	x			x	x	x	x		x	x	x		WA
Boomkruiper	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	WA
Wielewaal						x	x	x		x			Z
Klapekster				x							x	x	Z
Grauwe Klauwier										x			ZZ
Gaai	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Ekster	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Kauw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Roek	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Zwarte kraai	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Spreeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Huismus				x			x						Z
Ringmus	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
Vink	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA

Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code	
Keep				x	x	x				x	x	x	x	A
Europese Kanarie									x	x	x	x	Z	
Groenling	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA	
Putter	x	x		x	x	x			x	x	x	x	A	
Sijs	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	A	
Kneu	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA	
Frater	x	x	x								x	x	WA	
Kleine Barmsijs	x	x		x	x	x					x	x	WA	
Grote Barmsijs	x										x	x	WA	
Kruisbek	x				x			x	x	x	x		WA	
Goudvink	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	A	
Appelvink	x		x	x						x	x	x	WA	
IJsgors	x	x									x	x	Z	
Sneeuwgors		x										x	Z	
Ortolaan													ZZ	
Geelgors	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A	
Rietgors	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A	

In totaal zijn op de Oelemars 222 soorten (inclusief exoten) waargenomen in de periode 1983 t/m 2005. Veel waarnemingen hebben betrekking op doortrekkende vogels. Op de waarnemingslijst staan alle waargenomen vogels vermeld. Per maand is aangegeven of in die betreffende maand een soort waargenomen is. Dit kan een eenmalige waarneming van een vogel zijn, maar ook kan de betreffende soort iedere dag van de maand aanwezig zijn geweest. De waarneming kan betrekking hebben op één vogel of op meerdere exemplaren.

Legenda:

- ZZ : Zeer zeldzaam, slechts 'n eenmalige waarneming.
- Z : Zeldzaam, niet meer dan 5 waarnemingen.
- WA : Weinig algemeen, niet meer dan 25 waarnemingen.
- A : Algemeen, meer dan 25 waarnemingen.
- ZA : Zeer algemeen, bijna altijd aanwezig.

Kraanvogels over de telpost Oelemars (16-10-2005)